

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง "ประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม" เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพตามระเบียบวิธีวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดของมารดาที่เกิดขึ้น ครอบคลุมระยะเวลาตั้งแต่ก่อนการตัดสินใจยก บุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมจนถึงการใช้ชีวิตภายหลังการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม สามารถแบ่งผล การวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คือ ประสบการณ์ชีวิตของมารดาที่ยกบุตรให้ เป็นบุตรบุญธรรม และส่วนที่ 2 คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยก บุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

ส่วนที่ 1 ประสบการณ์ชีวิตของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม โดยชื่อที่ปรากฏอยู่ใน ข้อมูลทั้งหมดเป็นนามสมมติ

นก

นก อายุ 40 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคเหนือ นกจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันประกอบอาชีพค้าขายอยู่ในกรุงเทพมหานคร และอาศัยอยู่กับลูกชายวัย 14 ปี ซึ่งเป็นลูก คนสุดท้ายของนก โดยนกกยกลูกคนแรกให้เป็นบุตรบุญธรรม นกเล่าถึงชีวิตในวัยเด็กว่าเธออาศัยอยู่กับยายมาตั้งแต่เล็ก เนื่องจากบิดามารดาของเธอแยกทางกัน และบิดามารดาต่างไม่สนใจมาเยี่ยม มาหาเธอบ่อยนัก นกเติบโตมาพร้อมกับความรู้สึกโดดเดี่ยว อ่างว้าง ขาดความรักความอบอุ่นจาก บิดาและมารดา เมื่อนกอายุ 13 ปี นกถูกมารดา ยายและญาติ ไล่ออกจากบ้านเป็นโทษฐานหนี โรงเรียนไปเที่ยวกับเพื่อนเพียงครั้งเดียว เธอถูกมารดาและญาติตี ด่าทอ และเขาเหล่านั้นลง ความเห็นว่าไม่อนุญาตให้เธอเรียนหนังสืออีกต่อไปเพราะเธอเป็นเด็กใจแตกอยากมีสามี ไม่สนใจที่จะเรียนหนังสือ นกถูกมารดาตัดขาดความเป็นแม่ลูกและถูกไล่ออกจากบ้านในที่สุด นกรู้สึกเสียใจ โดดเดี่ยวอ่างว้าง แม้เธอจะอธิบายเหตุผลและขอโทษต่อการกระทำผิดของตนเองอย่างไรก็ไม่มีใคร รับฟังเหตุผลเลย นับจากนั้นนกไม่มีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่ง เธอไปขออาศัยอยู่กับเพื่อน โดยตอน กลางวันเธอต้องทำงานบ้านแลกกับการพักอาศัยและตอนกลางคืนต้องทำงานเป็นเด็กเสิร์ฟในผับ เธอเริ่มคบหาผู้ชายเพราะต้องการมีใครสักคนมาดูแล คอยอยู่เคียงข้างเวลาที่เธอมีปัญหา และมีที่พักอาศัยหลับนอน เมื่อนกรู้ว่าตนเองตั้งครรภ์ เธอได้แจ้งกับฝ่ายชายให้ทราบ เขาได้ให้เงินเธอ จำนวนหนึ่งเพื่อให้เธอไปทำแท้ง นกตัดสินใจเดินหาคลินิกทำแท้งตามลำพัง ทำยที่สุดเธอตัดสินใจ เก็บลูกไว้เพราะรู้สึกกลัวความเจ็บปวด กลัวความตายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำแท้งโดยไม่รู้ตัว

ความกังวลใจที่หนักมีจึงกลายเป็นว่าเธอจะทำอย่างไรกับอนาคตข้างหน้า เธอไม่รู้ว่าจะเลี้ยงดูบุตรได้อย่างไร เอนำเงินจำนวนดังกล่าวเลี้ยงดูตนเองและลูกในท้อง เธอรู้จักกับสหทัยมูลนิธิจากคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย เธอขอรับความช่วยเหลือจากสหทัยมูลนิธิ จากนั้นเธอก็เข้าพักในบ้านพักของมูลนิธิจนกระทั่งคลอด เธอตัดสินใจฝากลูกให้มูลนิธิเลี้ยงดู โดยมีข้อตกลงว่าจะฝากมูลนิธิเลี้ยงดูลูกเป็นเวลา 1 ปี จากนั้นเธอก็ทำงานเป็นเด็กเสิร์ฟอยู่ในบาร์ นกมาเยี่ยมลูกที่มูลนิธิบ้าง แต่เธอก็ยังไม่มีเงินเก็บเพราะเงินเดือนที่ได้เพียงเดือนละ 3 พันบาท เมื่อจ่ายค่าที่พักก็แทบไม่เหลือเก็บ

เมื่อถึงเวลาที่นกต้องมารับลูกคืน นกต้องลาออกจากการมาเลี้ยงลูก ขณะนั้นเธอมีเงินติดตัวอยู่เพียงเล็กน้อย นกเริ่มตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของตนเองและลูก เธอรับรู้ว่าจะตนเองไม่สามารถเลี้ยงดูลูกได้ ลำพังรายได้จากการเป็นเด็กเสิร์ฟในแต่ละเดือนก็แทบไม่เพียงพอใช้จ่าย และเธอก็ไม่มีเงินพอที่จะจ้างมาคนเลี้ยงลูกเพื่อให้เธอออกไปทำงาน สุดท้ายก็ตัดสินใจฝากลูกให้มูลนิธิจัดหาครอบครัวบุญธรรมต่อไป นกคิดว่าถ้าให้ลูกอยู่กับเธอก็ไม่รู้จะกินอะไร และคิดว่าถ้าลูกไปอยู่กับครอบครัวบุญธรรม ลูกคงมีอนาคตที่ดีกว่าอยู่กับเธอเป็นแน่ นกเล่าว่าถ้าหากมีใครสักคนอยู่เคียงข้าง ช่วยเธอเลี้ยงดู เธอก็จะไม่ยกลูกให้ใครเลย แต่สิ่งที่เป็นอยู่คือ มารดาได้ตัดแม่ตัดลูกกับเธอไปแล้ว ญาติพี่น้องก็ไม่มีใครหยิบยื่นความช่วยเหลือ เธอรู้สึกว่ถ้ามีแม่ มีญาติพี่น้องเธออยู่เคียงข้าง เธอ ก็จะเอาลูกไว้และออกไปหางานทำ

เมื่อลูกจากเธอไป 2 ถึง 3 วันแรกเธอคิดถึงลูก กินไม่ได้นอนไม่หลับ หลังจากนั้นความรู้สึกเสียใจก็คลายลงไปบ้าง จนกระทั่งเธอก็ยังคงคิดถึงลูกอยู่ทุกวัน บางครั้งถ้าเธอมีโอกาส เธอจะซื้อของมีค่าเก็บไว้ให้ลูก เช่น เครื่องประดับ เหรียญ เป็นต้น นกมีโอกาสได้พบกับลูกอีกครั้งหลังจากพลัดพรากจากกันไปถึง 14 ปี ความรู้สึกที่เธอได้พบหน้าลูกคือความรู้สึกตื่นตันใจ ปลื้มใจที่ลูกยังมีชีวิตอยู่ให้เธอได้พบเจอ และเธอมีโอกาสได้พบกับลูกอีกครั้งเมื่อลูกอายุได้ 17 ปี เธอรู้สึกดีใจที่ลูกอยากเจอเธออีกครั้ง นกมีความรู้สึกว่อยากให้ลูกเข้าใจและยอมรับเธอในฐานะแม่

ดาว

ดาว อายุ 33 ปี ประกอบอาชีพพนักงานทำความสะอาด ดาวมีลูกทั้งหมด 3 คน ปัจจุบันดาวอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครร่วมกับบุตรชายคนโต บุตรสาวคนถัดมาอาศัยอยู่กับญาติที่ต่างจังหวัด ส่วนบุตรชายคนเล็กเธอได้ยกบุตรไปเมื่อ 13 ปีก่อน ดาวเล่าว่าสามีทอดทิ้งเธอและลูกทั้งสองคนไปโดยไม่ดูคำดูดี ในขณะที่เธอดังครรภ์ลูกคนที่ 3 สาเหตุเพราะเธอปฏิเสธที่จะทำแท้งลูกในท้องตามความต้องการของสามี นับจากนั้นเธอก็ต้องรับภาระในการเลี้ยงดูบุตรทั้ง 3 คนโดยลำพัง เธอแทบไม่มีเงินซื้อนมให้ลูกกิน บ่อยครั้งที่เธอต้องหอบลูกทั้ง 3 ไปทำงานด้วย ดาวรู้จักสหทัยมูลนิธิจากคำแนะนำของพยาบาลทำคลอดลูกคนสุดท้าย และขอรับการช่วยเหลือจากมูลนิธิ ซึ่ง

มูลนิธิช่วยเหลือดาวโดยให้เงินจำนวน 8 กระจบต่อเดือน จากนั้นเธอก็ตัดสินใจนำลูกคนเล็ก มาฝากให้มูลนิธิเลี้ยงดูเป็นการชั่วคราว โดยเธอมาเยี่ยมทุกวันอังคาร เดือนละครั้ง

ดาวอยากเลี้ยงลูกด้วยตนเองไม่อยากยกลูกให้ผู้อื่น แต่ด้วยเธอแยกทางกับสามี ภาระในการหาเงินเลี้ยงดูลูกวัยไล่เลี่ยกันทั้ง 3 คน จึงตกเป็นของเธอเพียงลำพัง เธอรู้ว่าตนเองแบกรับภาระ ลำพังนี้ไม่ไหว เธอจึงคิดหาทางออกกับสภาพที่ตนเองและลูกเป็นอยู่ อีกทั้งเธอยากให้ลูกได้ดี เธอ เชื่อว่าการยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรมจะทำให้ลูกมีอนาคตที่ดีกว่าอยู่กับตนเอง และการที่เธอได้รับ ฟังบริการต่างๆ ที่มูลนิธิมีให้จากเจ้าหน้าที่ รวมถึงบริการการยกบุตรให้เป็นบุญธรรมในกรณี ที่มารดาไม่สามารถเลี้ยงดูลูกได้ ในที่สุดเธอก็ตัดสินใจยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรม

เมื่อลูกจากดาวไป ดาวรู้สึกคล้ายกับคนใจจะขาด จากคนที่เคยมีลูก 3 คน เธอเคยมาเยี่ยม มาหาลูกที่มูลนิธิ กลับไม่มีลูกคนนี้อยู่กับเธออีกต่อไป ดาวรู้สึกเหมือนคนใจจะขาด เหมือนคนใกล้ ตาย ดาวกินไม่ได้นอนไม่หลับเป็นเวลา 4 ถึง 5 ปี หลังจากที่ลูกจากไป แม้จะผ่านเหตุการณ์มา 13 ปี ทุกวันนี้ดาวคิดถึงลูกมาก ยามที่คิดถึงลูกก็จะดูรูปถ่ายลูก ดาวเลี้ยงที่จะไม่พูดถึงเรื่องลูกเพราะ พูดถึงที่ไรดาวก็ร้องไห้ทุกที ดาวพยายามปลอบใจตนเองว่าลูกไปได้ดีแล้ว เธอสวดมนต์ภาวนาให้ ลูกพบเจอแต่สิ่งที่ดี ดาวคิดว่าเธอยังมีลูกอีก 2 คนที่ต้องเลี้ยงดู ดาวตั้งใจทำปัจจุบันให้ดีที่สุด ทำ หน้าที่มารดาในการเลี้ยงดูบุตรที่เหลืออยู่ให้ดีที่สุด

ดาวเล่าว่าเธอยังไม่มีโอกาสได้เจอกับลูกเลยสักครั้ง ตอนที่ลูกยังเล็กๆ ดาวได้รับรูปถ่าย จดหมายเกี่ยวกับลูกบ้าง ทำให้เธอรู้สึกสบายใจขึ้น และจากการที่เธอประเมินจากรูปถ่าย เห็นการ แต่งเนื้อแต่งตัวของลูก ทำให้ดาวคิดว่าครอบครัวบุญธรรมน่าจะเลี้ยงของเธอเป็นอย่างดี ดาวรู้สึก ใจชื้นขึ้น คิดว่าเขาเหล่านั้นคงจะรักลูกของเธอ ดาวจึงเริ่มใช้ชีวิตอยู่ได้โดยไม่ค่อยห่วงลูกเท่าไรนัก แต่ช่วงที่ลูกโตเธอไม่ได้รับรูปถ่าย จดหมายจากครอบครัวบุญธรรมอีกเลย เจ้าหน้าที่แจ้งว่ามีการ เปลี่ยนที่อยู่ไม่สามารถติดต่อได้ ดาวรู้สึกทรมาน ไม่รู้ว่าลูกจะมีความเป็นอยู่เช่นไร ไม่รู้ว่าครอบครัว บุญธรรมจะรักลูกของเธอไหม สิ่งที่ดาวทำได้คือ การสวดมนต์ภาวนาให้ลูกได้ดี และมีความหวังว่า จะมีสักวันหนึ่งเธอคงจะมีโอกาสได้พบเจอลูกสักครั้ง ดาวบอกกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิว่าอยากเจอลูก อยากให้หาเจ้าหน้าที่ช่วยหารูปถ่ายของลูกให้เธอด้วย ทุกวันนี้ดาวยังรอคอยข่าวคราวของลูกเสมอ และเจ้าหน้าที่ก็พยายามประสานงานให้ ดาวเคยเขียนจดหมายหาลูก เพื่ออยากอธิบายให้ลูก เข้าใจถึงสาเหตุที่ยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรมเพราะต้องให้ลูกได้ดี ดาวอยากขอโทษลูกที่เธอยก ลูกให้คนอื่นเลี้ยงดู วันหนึ่งถ้ามีบุญคงดาวหวังว่าเธอและลูกคงมีโอกาสได้เจอกัน ดาวอยากให้ลูก รับรู้ว่าเธอเป็นห่วง ไม่ใช่ยกลูกให้คนอื่นไปแล้วไม่ดูแลดูดี

พร

พร อายุ 40 ปี จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปัจจุบันประกอบอาชีพพนักงานโรงแรมแห่งหนึ่งในจังหวัดทางภาคตะวันออก ส่วนลูกอีก 2 คนพักอาศัยอยู่กับตายายที่กรุงเทพมหานคร ปรยกลูกคนที่ 3 ซึ่งเป็นบุญลูกคนสุดท้ายต้องให้เป็นบุตรบุญธรรม

แรกเริ่มพรตั้งใจจะฝากให้มูลนิธิช่วยเหลือเลี้ยงดูเป็นการชั่วคราว โดยไม่คิดจะยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรมเด็ดขาด แต่การที่เธอมีลูกโดยไม่มีพ่อของเด็กมาร่วมรับผิดชอบ ทำให้เธอต้องแบกรับภาระเลี้ยงดูลูกทั้ง 3 คนตามลำพัง ขณะที่ลูกชายคนโตเรียนหนังสืออยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 และลูกสาวคนเล็กยังแบเบาะ แต่เดือนเธอต้องหาเงินเดือนละไม่ต่ำกว่าหมื่นบาท เพื่อเป็นค่านม ค่าผ้าอ้อม ค่ากินอยู่ของลูกทั้งสาม พรรู้ว่าถึงเธอจะทำงานตั้งแต่เช้าจนถึงค่ำมีด ตนเองก็ไม่สามารถหาเงินจำนวนมากมายเช่นนี้ได้ ทั้งนี้ครอบครัวของพรไม่ยอมรับกับการที่เธอมีลูกคนที่ 3 เพราะภาระที่ครอบครัวต้องช่วยเหลือเลี้ยงดูลูก 2 คนแรกของเธอก็หนักหนามากพอแล้ว สถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้พรรู้สึกบีบคั้น การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับบริการของมูลนิธิทำให้พรมองเห็นทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้นกับเธอ เธอเชื่อว่าการยกลูกไม่มีการปิดภาระความรับผิดชอบ แต่สิ่งที่ทำคือการมอบสิ่งที่ดีที่สุดให้แก่ลูก ในที่สุดเธอจึงตัดสินใจยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรม

วันที่ลูกจากพรไป เธอรู้สึกเจ็บปวดเสียใจ พุดไม่ออก ร้องไห้ น้ำตาแบบเป็นสายเลือด หลังจากนั้นพรรู้สึกผิดได้แต่โทษตนเองว่าเป็นแม่ที่ไม่ดี เป็นสาเหตุทำให้ลูกต้องจากเธอไป พรกินเหล้า ไม่สนใจทำงาน ไม่เลี้ยงลูก ขาดความสนใจในทุกสิ่ง เกียงพ่อแม่และตั้งอคติกับผู้ชาย พรไม่เป็นผู้เป็นคนอยู่อย่างนี้เกือบ 2 เดือน จนกระทั่งเธอได้รับกำลังใจและแง่คิดในการใช้ชีวิตจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิ พรจึงเริ่มคิดได้ว่าสิ่งที่เธอทำไม่ใช่ทางออกของปัญหา เธอจึงเริ่มหาทำงานเลี้ยงดูลูกต่อไป ทุกวันนี้พรยังคิดถึงลูก ในขณะที่ลูก 2 คนเธอสามารถโทรศัพท์สอบถามสารทุกข์สุขดิบได้ ไปหาลูกได้ แต่ลูกอีกคนหนึ่งคนที่พลัดพรากกันไป พรไม่สามารถโทรศัพท์พูดคุยกับลูกได้ บางครั้งที่พรนั่งกินข้าวพร้อมหน้าพร้อมตากับลูกอีก 2 คน พรร้องไห้และหวนคิดถึงลูกอีกคนที่ไม่ได้มากินด้วยกัน

เมื่อลูกจากพรไปได้สักระยะหนึ่ง พรได้รับรูปถ่าย จดหมายเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของลูกจากครอบครัวบุญธรรม ทำให้พรปลื้มใจที่ได้เห็นลูกและรู้สึกสบายใจว่าลูกที่เธอยกให้ครอบครัวบุญธรรมไปนั้นอยู่อย่างสุขสบายดี เธอเชื่อว่าถ้าลูกอยู่กับเธอต่อไปเธอคงไม่มีอะไรจะให้ลูกได้เท่ากับลูกได้รับจากครอบครัวบุญธรรม พรเริ่มมีกำลังใจในการใช้ชีวิตและไม่ฟุ้งซ่านมากนัก แต่พบกับลูกขาดการติดต่อกันไปนานกว่า 5 ปีแล้ว ทุกวันนี้พรเครียด กลุ้ม เพราะไม่รู้ว่าจะลูกมีความเป็นอยู่อย่างไร พรเชื่อว่าเธออยากเจอลูกมากและเฝ้ารอทุกวันว่าจะมีจดหมายหรือรูปถ่ายจากลูกส่งมาหาเธอหรือเปล่า เธอพยายามทำทุกอย่างเพื่อที่จะได้พบเจอลูก พรพยายามติดต่อกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิ

ซึ่งเจ้าหน้าที่ให้พรทำเรื่องเพื่อติดต่อกับทางครอบครัวบุญธรรมในต่างประเทศ พรจึงทำการวันเกิดให้ลูกโดยตั้งใจว่าจะฝากให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิจัดส่งให้แก่ลูก และเธออาจจะได้รับคำตอบเกี่ยวกับข่าวคราวของลูกบ้าง ก่อนหน้านั้นพรเคยส่งการ์ด รูปถ่ายไปให้ลูก 2 ถึง 3 ครั้ง และเขียนจดหมายไปลูก โดยเนื้อความในจดหมายคือ พรต้องการทราบถึงความเป็นอยู่ของลูก อีกทั้งต้องการให้ลูกเข้าใจสาเหตุที่เธอยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรม อยากให้ลูกรับรู้ว่าเธอยังคงรักลูกเสมอ ก่อนตายขอให้เธอได้มีโอกาสพบเจอกับลูกสักครั้ง

ทุกวันนี้พรตั้งใจทำหน้าที่แม่ที่ดีที่สุดให้ลูกเห็น ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ไม่นึกย้อนถึงอดีต เพราะนึกถึงก็เจ็บปวดไม่มีอะไรดีขึ้น ภาวนาให้ลูกเจอแต่สิ่งดี ๆ

ไก่อ

ไก่อ อายุ 15 ปี ปัจจุบันไก่อเรียนหนังสืออยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไก่ออาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ร่วมกับย่า พ่อ และน้องสาวอีก 1 คน ไก่อเล่าว่าเธอตั้งครภภิโดยที่พ่อของเด็กไม่ยอมรับ อีกทั้งไล่ให้เธอไปทำแท้ง แต่ย่าไม่ต้องการให้ไก่อทำแท้ง จึงให้ไก่อมาพักที่บ้านพักฉุกเฉิน ไก่อเข้ามาอยู่ในบ้านพักฉุกเฉินเมื่อเธอตั้งครภภิได้ 2 เดือนจนกระทั่งคลอดจึงกลับไปอยู่บ้าน ไก่อรู้ว่าไม่มีสมาชิกคนใดในบ้านสามารถเลี้ยงลูกของเธอได้ เนื่องจากย่าต้องทำงานส่งเธอกับน้องสาวให้เรียนหนังสือ พ่อก็ต้องออกไปทำงานนอกบ้านตั้งแต่เช้าจนมืดค่ำ ในขณะที่เธอเองก็ต้องกลับไปเรียนหนังสือ ส่วนลูกของเธอก็ป่วยเป็นโรคซีสทีปอด ไก่อต้องพาลูกไปหาหมอทุกเดือน ไก่อทราบว่าลูกต้องเข้ารับการเอ็กซเรย์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ มีค่าใช้จ่ายแต่ละครั้งไม่ต่ำกว่าหมื่นบาท และลูกต้องเข้ารับการผ่าตัดปอดต้องใช้เงินจำนวนมากในการรักษาพยาบาล เธอไม่สามารถหาเงินมาเป็นค่ารักษาลูกได้ เดิมทีไก่อตั้งใจจะยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรมตั้งแต่ลูกยังอยู่ในท้อง แต่ด้วยความที่เป็นแม่ที่ไก่อมีอยู่พอลูกคลอดออกมาเธอก็ไม่อยากยกลูกให้ใคร ไก่อปรึกษาเรื่องนี้กับย่าๆ เองก็ไม่อยากยกหลานให้เป็นบุตรบุญธรรม แต่ก็ไม่รู้ว่าจะเลี้ยงดูอีกหนึ่งชีวิตได้อย่างไร เมื่อไก่อได้คุยกับเจ้าหน้าที่บ้านพักฉุกเฉินและได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ในที่สุดไก่อจึงตัดสินใจยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรมผ่านสหทัยมูลนิธิ ด้วยเหตุผลที่ว่าเธอรับรู้ว่าตนเองเลี้ยงลูกไม่ไหว และสมาชิกในครอบครัวก็ไม่สามารถเลี้ยงดูลูกของเธอได้เช่นกัน ไก่อเชื่อว่าการยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรมจะทำให้ลูกของเธอมีอนาคตที่ดี มีโอกาสได้เรียนหนังสือ มีโอกาสได้รับการรักษาโรคประจำตัว และเชื่อว่าถ้าลูกของเธอบรรลุนิติภาวะ เธอก็มีโอกาสที่จะได้เจอกับลูก

เมื่อลูกจากไป ไก่อร้องไห้เสียใจ พอตกลงกลางคืนไก่อก็นอนร้องไห้คิดถึงลูก จากที่ไก่อกับลูกเคยนอนด้วยกันทุกวัน เคยอุ้มเคยกอด กลับไม่มีลูกอยู่อีกแล้ว ไก่อรักและยังคงคิดถึงลูกทุกวัน เมื่อใดที่ไก่อเห็นเด็กแถวบ้าน เห็นของเล่นเด็ก หรือเสื้อผ้าเด็ก ไก่อก็จะหวนคิดถึงลูก ไก่อเขียนไดอารี่ให้ลูกทุกวัน เขียนเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเธอในแต่ละวัน เขียนความรู้สึกที่มีต่อให้ลูกไว้ให้ลูกได้อ่าน ไก่อตั้งใจว่า

ถ้าลูกโตเป็นผู้ใหญ่แล้วมีโอกาสกลับมาหาเธอจริงๆ เธอจะนำไดอารี่นี้มอบให้แก่ลูก หรือถ้าเธอตายก่อนที่จะได้พบเจอลูก เธอจะฝากไดอารี่ให้น้องสาวเป็นผู้มอบให้ลูกของเธอ ไก่คิดว่าสักวันเธอจะได้เจอกับลูก ความคิดนี้ทำให้เธอคลายความเศร้าใจได้บ้าง ความคิดถึงที่ไก่มีต่อลูกไม่ได้ลดน้อยลง แต่การได้ไปโรงเรียน การใช้เวลาว่างอยู่กับเพื่อนหรือคู่รัก การคุยโทรศัพท์กับเพื่อนหรือคู่รัก การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ไก่ไม่ฟุ้งซ่านคิดถึงลูกมากเกินไป

ไก่เรียนรู้จากเหตุการณ์การยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรมว่า ถ้าเธอไม่ทำตัวเกล่เกล็ด ออกจากบ้านไปเป็นอาทิตย์ ปานนี้เธอคงเรียนหนังสือจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว เหตุการณ์นี้ก็จะไม่เกิดขึ้น หลังจากไก่ยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรมไปแล้ว ไก่เปลี่ยนแปลงตนเองในหลายๆ ด้าน ไก่เปลี่ยนทัศนคติที่ตนเองมีต่อผู้ชายใหม่ คือ เธอจะไม่ทุ่มเทกับความรักมากเกินไป ไก่หันมาตั้งใจเรียนหนังสือ เล่นกีฬา เล่นเกมส์ และให้ความสนใจกับเพื่อนมากกว่าคู่รัก

น้อย

น้อย อายุ 40 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ น้อยประกอบอาชีพรับจ้างรายวัน น้อยยกลูกคนที่ 6 ให้เป็นบุตรบุญธรรม สามี่ทิ้งน้อยไปอยู่กับผู้หญิงคนใหม่ขณะที่เธอท้องลูกคนที่ 6 ได้ 2 เดือน น้อยเริ่มคิดว่าจะทำอย่างไรต่อไป

ลูกชายคนรองของน้อยได้ออกจากโรงเรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และไปทำงานรับจ้างเลี้ยงไก่ ได้เงินเดือนเพียงเดือนละ 4700 บาท ลูกชายคนรองบอกกับน้อยว่าเขาจะหาเงินช่วยเธอเลี้ยงดูน้องๆ เอง และไม่ต้องการให้เธอยกน้องให้ไปเป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น แต่น้อยสงสารลูก ไม่อยากให้ลูกลำบาก น้อยรู้ว่าลูกหาเงินคนเดียวก็แทบไม่พอกินแล้วยังต้องส่งเงินมาให้แม่อีก น้อยรู้ว่าเธอไม่สามารถเลี้ยงดูลูกคนสุดท้ายท้องต่อไป เพราะลูกอีก 4 คนก็ยังเล็ก ต้องกินต้องใช้ จ่าย ต้องเรียนหนังสือ ถ้าเธอไม่เป็นฝ่ายทำงานหาเงิน ลูกๆ คนอื่นก็จะไม่ได้กินและเธอไม่สามารถปล่อยให้ลูกอดตายได้ แต่ถ้าเธอเลี้ยงดูลูกคนสุดท้ายท้องต่อไป ใครเล่าจะหาเงินให้ลูกคนอื่นๆ ได้ใช้ น้อยตัวคนเดียวไม่รู้ว่าเธอจะต้องทำอย่างไรกับปัญหาที่เธอเผชิญอยู่ พ่อแม่ของเธอก็ตายหมด มีหน้าซ้ำสามี่ก็มาทิ้งเธอและลูกไป เธอไม่สามารถฝากลูกไว้กับใครช่วยเลี้ยงดูได้ จากปัญหาที่เกิดขึ้น ประจวบกับพี่สาวบอกกับเธอว่ามีผู้ประสงค์จะรับอุปการะลูกของเธอ น้อยเห็นว่าสองสามีภรรยาที่ต้องการรับลูกของเธอเป็นบุตรบุญธรรมมีความเป็นอยู่ที่ดี และมีความตั้งใจจะเลี้ยงดูจริงๆ และทั้งสองคนก็ไม่มีลูกมาก่อน น้อยจึงเชื่อว่าถ้าลูกได้ไปอยู่กับพ่อแม่บุญธรรม ลูกก็ย่อมจะมีชีวิตที่ดีกว่าอยู่กับตนเอง เนื่องจากพ่อแม่บุญธรรมมีความพร้อมที่จะเลี้ยงดูเธอของเธอในทุกๆ ด้าน ในขณะที่เธอเองไม่มีอะไรให้แก่ลูกได้ในที่สุดน้อยจึงตัดสินใจยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรม

พ่อแม่บุญธรรมมักจะเป็นฝ่ายโทรศัพท์หาน้อยเป็นระยะๆ โดย 2 ถึง 3 สัปดาห์จึงโทรศัพท์มาน้อยหนึ่งครั้ง ด้วยพ่อแม่บุญธรรมบอกกับน้อยว่าไม่อยากให้น้อยคิดมาก การที่น้อยได้คุยกับพ่อ

แม่บุญธรรม ช่วยให้น้อยรู้สึกสบายใจขึ้น ไม่คิดมาก การได้ไปเห็นบ้านพ่อแม่บุญธรรม น้อยรู้ว่าเขาทั้งสองคนเลี้ยงดูลูกของเธอเป็นอย่างดี ซึ่งช่วยให้เธอสบายใจขึ้น ในระยะหลัง น้อยทำโทรศัพท์หาย เธอและครอบครัวบุญธรรมจึงขาดการติดต่อกันไปโดยปริยาย

ภายหลังจากการยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรม น้อยรู้สึกเสียใจ นอนร้องไห้คิดถึงลูก ทุกวันนี้ น้อยก็ยังคิดถึงลูกเหมือนเดิม ถ้าเป็นไปได้เธอไม่อยากยกให้ใครเลย ถ้าสามารถเอาลูกกลับคืนมาได้ก็อยากเอาลูกกลับคืนมา แต่เมื่อน้อยเห็นว่าพ่อแม่บุญธรรมเลี้ยงดูลูกของเธอเป็นอย่างดี ทำให้เธอคิดตัดใจ พ่อแม่บุญธรรมบอกกับเธอว่าหากเธอคิดถึงลูกให้ไปหาไปเยี่ยมลูกได้ แต่น้อยเองไม่อยากจะไปวุ่นวายกับพ่อแม่บุญธรรม เธอไม่อยากไปเห็นลูกเพราะจะยิ่งทำให้เธอคิดถึงเช่นเดิม น้อยเล่าว่าเธอร้องไห้นานเกือบเดือน กว่าเธอที่จะสามารถออกไปพูดคุยกับเพื่อนบ้านได้ น้อยพยายามไม่คิดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เวลาที่เธอคิดถึงลูก เธอก็จะทำงาน ใช้เวลาอยู่กับลูกที่เหลืออยู่ พูดคุยกับเพื่อนบ้าน พยายามไม่ร้องไห้ น้อยอยากให้ลูกเข้าใจว่าเธอไม่สามารถเลี้ยงดูลูกได้จริงๆ จึงต้องตัดสินใจยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรม

มะลิ

มะลิ อายุ 40 ปี ปัจจุบันประกอบอาชีพอาหารพนักงานทำอาหาร ในเขตกรุงเทพมหานคร มะลิเล่าถึงความขัดสนทางการเงินว่า หลังจากที่เธอคลอดลูกคนที่ 3 โดยการผ่าตัด มะลิต้องหยุดงานเป็นเวลาหลายวันเพื่อพักรักษาตัว ทำให้ไม่สามารถกลับไปทำงานได้โดยเร็ว ในขณะที่เธอและลูกต้องกินทุกวัน มีค่าใช้จ่ายที่รออยู่ อีกทั้งเธอไม่มีเงินค่ารักษาพยาบาล ไม่มีเงินประกันสังคมให้เธอสามารถเบิกค่าชดเชยในการคลอดบุตรและค่าเลี้ยงดูบุตรได้ สิ่งก็ตามมา คือ เธอมีลูกเพิ่มขึ้นอีก 1 คน ขณะที่ลูกสองคนแรกก็ต้องไปโรงเรียนทุกวัน ลูกคนสุดท้ายก็ต้องเข้ารักษาในตู้อบเพราะร่างกายไม่สมบูรณ์ มะลิรู้ว่าถ้าปล่อยให้เหตุการณ์เป็นเช่นนี้ต่อไปเธอและลูกทั้ง 3 ต้องอดตายเป็นแน่ มะลิเกิดความเครียดกับการที่ต้องหาเงินให้ลูกทั้ง 2 คนไปโรงเรียน ได้มีข้าวกิน บางครั้งมะลิหาเงินไม่ทันใช้ทำให้ลูกต้องอดข้าว หรือบางครั้งลูกไปโรงเรียนมีแต่คาร์รูด กลับมาตอนเย็นไม่มีข้าวกิน เพราะว่ามีเงินน้อยหรือมีเงินแค่ 60 บาท ก็ไม่พอใช้จ่ายให้ครบเดือน เธอจึงเริ่มคิดหาทางออก มะลิจึงเปิดสมุดหน้าเหลือง หาแหล่งความช่วยเหลือต่างๆ ที่จะสามารถช่วยเธอได้ มะลิโทรศัพท์ไปคุยกับนักสังคมสงเคราะห์ประจำโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร และเข้ามาปรึกษากับปัญหาเกี่ยวกับหนี้สิน

มะลิไม่ตั้งใจจะยกลูกให้กับผู้ใดแต่ด้วยความจำเป็นบีบบังคับ มะลิรู้ว่าถ้าลูกคนสุดท้ายอยู่กับเธอต่อไป ลูกต้องอดตาย ไม่มีกินไม่มีนมดื่ม ทำให้มะลิเริ่มคิดตัดสินใจถึงอนาคตของลูก มะลิขนขวายทำงานหาเงินเป็นค่ากินอยู่ของลูก เงินจ้างพี่เลี้ยงสำหรับลูกคนสุดท้าย และเงินค่าเช่าบ้าน มะลิคิดหาทางออกของปัญหาในระยะยาว เมื่อมะลิได้คุยกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิเกี่ยวกับบริการต่างๆ

ที่มูลนิธิมีให้ รวมถึงการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม สุดท้ายเธอก็ตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม เพราะเธอเชื่อว่าการที่ลูกได้ไปอยู่กับมูลนิธิ ได้ไปอยู่กับครอบครัวบุญธรรมจะทำให้ลูกไม่อดตาย ไม่หิว ไม่หนาว มีความปลอดภัยในชีวิตมากกว่าอยู่กับเธอ และบุคคลเหล่านั้นย่อมให้โอกาสในชีวิตแก่ลูกมากกว่าที่เธอสามารถให้ได้

ทุกวันนี้มะลิยังคงเสียใจที่ตนเองไม่มีโอกาสที่จะเลี้ยงดูลูก รู้สึกเจ็บปวดมาก รู้สึกเสียใจ แต่สุดท้ายมะลิก็ต้องเลือกที่จะเจ็บปวด เสียใจ เลือกที่จะมีความทรงจำนี้ไว้ เพื่อให้ลูกมีชีวิตรอด เมื่อลูกจากไปมะลียังคงคิดถึงลูกอยู่เสมอ และยังคงรู้สึกเจ็บปวด มะลิไม่พูดถึงเหตุการณ์ดังกล่าว และไม่ต้องการให้เพื่อนหรือผู้อื่นกล่าวถึงเหตุการณ์นี้อีก มะลิเล่าว่าถ้าเธอสามารถแก้ไขอดีตเธอคงจะแก้ไขให้หมด แต่ในเมื่อเธอไม่สามารถแก้ไขเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตได้ เธอก็ต้องยอมรับ มะลิบอกกับตนเองเสมอว่าเราต้องแก้ตัวเราเอง แก้ไขอดีตไม่ได้แต่เราต้องแก้ที่ตัวเราเองให้ดีที่สุด สิ่งที่อยู่ในปัจจุบันนี้เธอต้องแก้ไขให้ดีที่สุด มะลิตั้งใจจะสร้างเนื้อสร้างตัวให้ดีที่สุด เมื่อลูกที่พลัดพรากจากเธอไปกลับมาหาเธอ มะลิก็คจะสามารถบอกกับลูกได้ว่า เพราะวันนั้นกับวันนี้แตกต่างกัน เธอจึงยกเขาไปให้คนอื่น แต่ถ้าเป็นปัจจุบันนี้มะลิคงไม่ยกลูกให้กับผู้ใด

ส่วนที่ 2 คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม สามารถผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 6 ประเด็นหลักได้แก่

1. สิ่งที่น่านำไปสู่การตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ได้แก่
 - 1.1 การรับรู้ว่าคุณเองไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร
 - 1.2 การมีความเชื่อว่าการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมเป็นการมอบสิ่งที่ดีแก่บุตร
 - 1.3 การได้รับความช่วยเหลือและข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความช่วยเหลือ
2. ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายหลังจากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ได้แก่
 - 2.1 ความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจจากการสูญเสียบุตร
 - 2.2 ความรู้สึกอาลัยอาวรณ์
 - 2.3 ความรู้สึกผิดที่ไม่สามารถทำหน้าที่มารดาได้ดีเพียงพอ
 - 2.4 ความกังวลต่อความเป็นอยู่ของบุตร
 - 2.5 ความรู้สึกอยากให้นุตรเข้าใจ

3. การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ได้แก่
 - 3.1 การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นด้วยการคิด ได้แก่
 - 3.1.1 การคิดหาเหตุผลปลอบใจตนเอง
 - 3.1.2 การมีความหวังว่าจะได้พบกับบุตรอีกครั้ง
 - 3.2 การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นด้วยการกระทำ ได้แก่
 - 3.2.1 การหลีกหนี
 - 3.2.2 การสวดมนต์ภาวนา
 - 3.2.3 การทำงาน เรียนหนังสือหรือทำกิจกรรม
 - 3.2.4 การเขียนจดหมายหาบุตร
 - 3.3 สิ่งี่ช่วยในการจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ได้แก่
 - 3.3.1 การได้รับรู้ความเป็นอยู่ของบุตร
 - 3.3.2 การได้รับกำลังใจจากบุคคลรอบข้าง
4. การเรียนรู้จากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมได้แก่
 - 4.1 การเรียนรู้บทเรียนชีวิต
 - 4.2 การอยู่กับปัจจุบัน

1. สิ่งที่น่าสนใจไปสู่การตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

สิ่งที่โน้มนำไปสู่การตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม คือ เหตุปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดการตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ได้แก่ การรับรู้ว่าคุณเองไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร การมีความเชื่อว่าการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมเป็นการมอบสิ่งที่ดีแก่บุตร และการได้รับความช่วยเหลือและข้อมูลจากแหล่งความช่วยเหลือ

1.1 การรับรู้ว่าคุณเองไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร

การรับรู้ว่าคุณเองไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลประเมินหรือรับรู้ว่าคุณเองไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรได้ในระยะยาว ซึ่งเกิดจากการที่ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ความสามารถของตนเองภายใต้ภาวะการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นขณะนั้น

ผู้ให้ข้อมูลตกอยู่ในภาวะการณ์สำคัญ ซึ่งส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าคุณเองไม่สามารถเลี้ยงดูบุตร โดยภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ ความยากลำบากทางการเงิน การเป็นมารดาเลี้ยงเดี่ยว และยังมีภาวะการณ์อื่นๆ ได้แก่ การขาดการสนับสนุนจากครอบครัวในการเลี้ยงดูบุตร การมีบุตรจำนวนหลายคน และความไม่พร้อมในการทำหน้าที่มารดา ภาวะการณ์เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรของผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น และภาวะการณ์เหล่านี้มักจะเกิดขึ้นเพียงลำพังหรือเกิดขึ้นร่วมกับภาวะการณ์อื่นๆ

ภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด คือ ความยากลำบากทางการเงิน ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวถึง ความลำบากทางการเงินที่ตนเองประสบ รายได้จากการทำงานเมื่อนำมาจ่ายค่าที่พักก็แทบไม่พอเหลือให้ใช้จ่าย

“ที่ต้องใช้เงินไป คือถ้าที่อยู่กับลูกพี่ไม่มีเงินเลยนะตอนนั้นวันนั้นพี่ก็ไม่ตั้งใจเลยนะคือถ้าอยู่กับลูก แต่พี่ก็ไม่ดีเองเขาให้เวลาตั้งป็นึงทำงานหาเงิน แล้วพี่ก็ทำงานหาเงินด้วยจ่ายค่าหอเงินมันไม่พอ เงินเดือน 3 พันเอง แล้วที่ก็มันให้มันก็ไม่พอพัน 2 พันไม่พอใช้ แล้วจะเอาเงินที่ไหนมาเลี้ยงลูก” L: 745

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่า หากเป็นไปได้เธอก็อยากจะเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง แต่เธอมีความรับผิดชอบในการหารายจุนเจือครอบครัว การเลี้ยงดูบุตรภาวะการณ์เช่นนี้ย่อมเป็นไปได้

“ถ้ามันจะเลี้ยงก็อย่างได้ละ ก็ซื้อข้าวกินเนอะ ก็ทำงานรายวัน ก็ลูกน้อยก็จะปล่อยไปจ้างได้ ก็เลยตัดสินใจยกไป” L: 195

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่า ตนตระหนักดีว่าหากบุตรอยู่กับตนเองต่อไป รังแต่จะทำให้บุตรอดตาย เนื่องจากตนเองไม่มีเงินซื้อข้าวให้บุตรกิน ซื้อนมให้บุตรดื่ม ความจำเป็นเหล่านี้บีบคั้นให้เธอต้องตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

“คือไม่ได้ตั้งใจจะยกลูกให้ใครเริ่มแรก แต่เมื่อถึงเวลานั้นนะเมื่อคุยกับ
หลาย ๆ คน ความจำเป็นมันบีบเรา ว่าถ้าลูกอยู่กับเรา หนึ่งในอันดับแรกคือ
ตาย ตายแน่ๆ ไม่มีกิน อดนม ไม่มีนม ไม่มีอะไร” L: 23

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

นอกจากผู้ให้ข้อมูลจะประสบกับความยากลำบากทางการเงินแล้ว ผู้ให้ข้อมูลบาง
รายมีภาวะการณ์อื่นๆ เกิดขึ้นร่วมด้วย คือ การเป็นมารดาเลี้ยงเดี่ยว ซึ่งเกิดจากฝ่ายชายทอดทิ้งหรือ
การปฏิเสธความรับผิดชอบร่วมกันในการเลี้ยงดูบุตร การมีบุตรจำนวนหลายคน ส่งผลให้ผู้ให้
ข้อมูลรับรู้ว่าตนเองไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรในภาวะการณ์เหล่านี้

“ถ้าเราเลี้ยงไม่ไหวถ้าลูกอยู่กับเราใช่ไหมเขาจะแย้ไหม ตอนแรกๆ พี่ก็
ไม่ได้จะให้เนาะ พี่ก็กะว่าเลี้ยงเองแต่พี่ก็ไม่ไหว ก็คือแทบจะไม่มีเงินซื้อนม
ให้ลูกกินเลย ลูก 3 คนเล็กๆ ไล่เลี้ยงกัน พี่เลี้ยงคนเดียวแฟนพี่ทิ้งพี่ไปพี่ก็
เลี้ยงคนเดียว เขาก็ไม่มีดูคำดูดีเราเลย พอไปทำงานก็ต้องหอบลูกไปหมด
ทั้ง 3 คนแบบนี้จะทำยังไงดีหนอพี่คิดแบบนี้” L: 290

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ตอนแรกก็ยังไม่ยกให้เด็ดขาด ก็ฝากให้พ่อแม่บุญธรรมเลี้ยงก่อนก็เดือนๆ
ที่นี้เขาดูแล้วว่าช่วงนั้นมันน้องนือตุ้สีกอนุบาล 3 คนเล็กก็ยังเล็กแบเบาะอยู่
เลย ค่าเลี้ยงต่อคนๆ ละ 3 พัน 2 คนๆ ละ 2 พัน พี่ต้องหารายได้เดือนหนึ่ง
เดือนละหมื่นกว่าบาท ค่าเลี้ยง 6 พันค่าผ้าอ้อมค่านมค่ากิน ถามว่าอีกคนที่
พรจะทำอะไรมาได้ขนาดนั้น ทำงานเช้าจนเย็นๆ จนมืออะไรรอย่างเนี่ย ซึ่ง
มันไม่ใช่ไง” L: 246

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่า เธอมีความจำเป็นต้องหารายได้จนเจ็จครอบครั
เนื่องจากสามีทอดทิ้ง

“ถ้าสมมติว่าถ้าแฟนเพื่อนบ่ทิ้ง ก็คิดว่าจะเลี้ยง แต่เพื่อนมาทิ้งก็มีคนหา ถ้า
เจ้าของบ่หาอีกลูกคนอื่นกับได้กิน ก็ต้องจำเป็น” L: 384

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“แล้วอีกอย่างหนึ่งก็ไม่มีพ่อมารับผิดชอบเลยสักคนหนึ่ง พี่ก็โดนบีบหลาย
ทาง” L: 318

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

การขาดการสนับสนุนจากครอบครัว ในด้านการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดู
บุตร หรือด้านกำลังใจ ส่งผลต่อสำคัญต่อภาวะจิตใจของผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนการตัดสินใจ เกี่ยวกับ
อนาคตของตนเองและบุตร เนื่องจากเรื่องยากยิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลจะสามารถยืดหยัดฝ่าฟันอุปสรรคใน
การเลี้ยงดูบุตรไปได้เพียงลำพัง

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งเล่าว่า หากตัวเธอมีครอบครัวข้างคอยหยิบยื่นกำลังใจ ให้ความ
อบอุ่น แม้ว่าเธอจะขัดสนเพียงใดเธอก็จะไม่ยกบุตรให้ใคร แต่ทว่าในความเป็นจริงชีวิตของเธอขาด
คนช่วยชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต เธอไม่รู้จะจัดการกับอนาคตของเธอกับลูกน้อยอย่างไร
การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมจึงเป็นทางออกเดียวสำหรับเธอ

“ถ้าพี่ไม่มีจะกิน แต่พี่มีครอบครัวที่ให้กำลังใจให้ความอบอุ่นให้ทุกอย่าง พี่
ไม่ให้ลูกพี่นะ พี่ยังโอเคพี่มีหลัก แต่นี่พี่ลอยแพอยู่คนเดียวกลางแม่น้ำ แล้วก็
มีখনไม้แล้วก็มีเจ้าตาล (นามสมมติ) อยู่ ให้ อีกมือหนึ่งเกาะขอนไม้อีก
มือหนึ่งเกาะลูก จะไปไหนไหมเนี่ย” L: 966

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งเล่าว่า ครอบครัวของเธอไม่อาจยอมรับเลี้ยงดูบุตรคนที่ 3 ของเธอ
ได้ เพราะการที่ครอบครัวต้องมาแบกรับภาระช่วยเหลือเลี้ยงดูบุตรของเธอทั้ง 2 คนก่อนหน้าก็หนักหนา
มากเกินพอแล้ว

“พี่พร (นามสมมติ) ก็มีปัญหากับทางบ้านว่าทางบ้านเขาไม่ยอมรับ มันเป็น
อะไรที่บีบมาพี่พรก็ต้องให้เขาไปอะไรอย่างเนี่ย” L: 254

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่า สมาชิกในครอบครัวทุกคนล้วนแล้วแต่มีภาระรับผิดชอบ
ทั้งสิ้น จึงไม่มีผู้ใดสามารถให้ความช่วยเหลือในการแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดูบุตรของเธอได้

“บ้านหนูยังไม่พร้อมนะคะ แล้วไม่มีใครสามารถเลี้ยงได้เพราะหนูก็เสีย
แล้วย่าหนูก็ทำงานอยู่แล้วก็แก่มากแล้วด้วย ย่าหนูก็ทำงานเขาส่งหนูกับ

น้องเรียน แล้วพ่อหนูก็ไม่อยู่บ้านพ่อหนูเขาทำงานออกเช้ากลับมืด ไม่มีใครเลี้ยงได้” L: 55

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่า เธอไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรคนนี้ได้ เพราะในขณะที่ต้องออกไปทำงาน ไม่มีใครจะช่วยเลี้ยงดูบุตรแทนเธอ

“แต่ก็เอาบ่ได้ดอกเพราะว่า ต้องไปทำงานรับจ้างกับแล้วหрок ตั้ง 5 โมงตีมาทันเบิ่ง กับมีผู้เอาให้อยู่ดีจักชินะ เพราะว่ากับมีใผ่เอาให้ก็เลยตัดสินใจ”

L: 333

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวถึง ความไม่พร้อมในการทำหน้าที่มารดา เนื่องจากสถานภาพการเป็นนักเรียนที่ตนเองดำรงอยู่ ทำให้ตนเองไม่อยู่ในสถานะที่จะเลี้ยงดูบุตรได้

“ไม่อยากจะยกคือหนูอยากเลี้ยงมากกว่า แต่ทำยังไงมันก็ไม่มีทางที่จะเลี้ยงได้ เพราะว่าเดี๋ยวนูก็ต้องเรียน เรียนให้จบก่อน” L: 144

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

1.2 การมีความเชื่อว่าการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมเป็นการมอบสิ่งที่ดีให้แก่บุตร

การมีความเชื่อว่าการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมเป็นการมอบสิ่งที่ดีให้แก่บุตร คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลมีความคิด ความเชื่อมั่น ว่าการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมจะเป็นการมอบสิ่งที่ดีในชีวิตให้แก่บุตร เพราะบุคคลอื่นจะสามารถมอบสิ่งที่ดีในชีวิตให้แก่บุตรได้มากกว่าที่ตนเองสามารถให้ได้ ผู้ให้ข้อมูลจึงเลือกมอบบุตรให้แก่บุคคลอื่นทำหน้าที่เลี้ยงดูบุตรแทนตนเอง

“อ้อ เรื่องยกลูกนะนะ พี่พร (นามสมมติ) จะบอกว่ามันเป็นการตัดสินใจที่ทุกอย่างมันบีบคั้น ถามว่าคงไม่มีแม่...ทุกคนดีกว่าพี่พรคิดว่า ถึงจะคนดีไม่

ดีถึงจะเป็นผู้หนักหนากินก็แล้วแต่ การที่ยกให้ไม่ใช่เขาปิดภาวะและหน้าที่ พี่
พรว่าสิ่งที่เขาทำคืออยากให้สิ่งที่ดีที่สุดกับลูกเขา” L: 725

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ก็อยากจะให้ลูกไปได้ดีอย่างน้อยเขาก็จะได้มีอนาคตที่ดีที่อยู่กับแม่ ที่อยู่
กับพี่ ก็ว่าอย่างน้อยเขาก็จะช่วยลูกของพี่ได้มากกว่าพี่เลี้ยงเขา พี่ก็
เลยยกให้” L: 55

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ตอนนั้นก็คิดตัดใจก็ตัด มันรักแต่ก็ต้องให้ไป พี่คิดว่าถ้าเอาลูกไว้ก็ตาย
ด้วยกัน ถ้าไปลูกก็อาจจะได้ดีก็ได้ ไม่รู้ละตอนนั้นก็ 2 จิต 2 ใจ ไปดีกว่า ก็
เลยปล่อยลูกไป” L: 75

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ก็ไปอยู่น่าเป็นมันก็ดีดีกว่าอยู่น่าแม่ แบบอะหยิ่งมันก็มีหมดจั่งซีนะ เป็นเป็น
หยิ่งเป็นก็คิดว่าเป็นจะบ่ได้ลูกอีก ก็ดีกว่าอยู่กับเจ้าของซินะ อะหยิ่งกับมีให้
ลูกก็หลายคน ก็เลยให้เป็นอยู่หม่องดีกว่าๆ ก็ยอมจะดีกว่าจะอยู่กับแม่
ซินะ” L: 136

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“คิดหารทุกอย่างไว้หมด ก็เลยตัดสินใจ ก็เลยขอให้ลูกไปอยู่ในตรงนี้ดีกว่า
เขาจะต้องดีกว่าเรา อย่างน้อยๆ คือ กินไม่ตาย ไม่อด ไม่หิว ไม่หนาว เขา
จะมีความปลอดภัย” L: 64

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“เห็นพี่เขาบอกว่าลูกต้องรักษาตัวก่อนแต่ช่วงนี้เขาก็จะพยายามหาพ่อแม่
ให้เร็วที่สุด คือถ้าเกิดไปอยู่ต่างประเทศก็จะได้รับการแบบหมอเฉพาะทาง
ถ้ามีตั้งค์เขาก็จะหาหมอเฉพาะทางมารักษา โอกาสที่จะหายก็เร็วกว่า เร็ว
กว่า ง่ายกว่าด้วย” L: 412

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

1.3 การได้รับความช่วยเหลือและข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความช่วยเหลือ

การได้รับความช่วยเหลือและข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความช่วยเหลือ คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่ให้บริการด้านสวัสดิการเด็กและครอบครัว ซึ่งเป็นความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการ ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ สหทัยมูลนิธิ โดยผู้ให้ข้อมูลบางรายได้รับความช่วยเหลือในการฝากเลี้ยงบุตรชั่วคราว และได้รับข้อมูลเกี่ยวกับบริการรูปแบบต่างๆ ของมูลนิธิ ตลอดจนการจัดหาครอบครัวบุญธรรมให้กับบุตร หรือการที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับความช่วยเหลือและข้อมูลจากแหล่งความช่วยเหลืออย่างไม่เป็นทางการ คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผู้มี ความประสงค์จะรับอุปการะบุตรของตนเอง ข้อมูลเหล่านี้จะเอื้อให้มารดาทราบว่ายังมีอีกหนึ่ง ทางออกของปัญหาการเลี้ยงบุตร คือ การการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า เธอรู้จักมูลนิธิผ่านการแนะนำของพยาบาลทำคลอดบุตร คนสุดท้ายของเธอ จากนั้นเธอจึงมาขอรับความช่วยเหลือจากมูลนิธิ ซึ่งเธอขอฝากบุตรให้แก่มูลนิธิ เลี้ยงดูเป็นการชั่วคราว เมื่อใดที่เธอมีความพร้อมที่จะเลี้ยงบุตรได้ด้วยตนเอง เธอก็จะมารับบุตร กลับไป แต่หนทางในการเลี้ยงบุตรด้วยตนเองนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะความลำบากทางการเงินที่กำลังประสบ

“แล้วก็มีพี่เขามาให้ความช่วยเหลือพี่ๆ ก็เอาลูกมาฝากเลี้ยงที่นี่ พี่ก็มาเยี่ยม ลูกทุกเดือน มาฝากพี่เขาลี้งปีนึงนะ มาเยี่ยมทุกเดือนๆ ทุกวันอังคารพี่จะมาเยี่ยมลูก แต่ก็อย่างว่าเนาะค่าใช้จ่ายมันก็เยอะหาคนเดียว พี่เขาก็บอก ว่าก็แนะนำ” L: 29

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่า เจ้าหน้าที่มูลนิธิได้แจ้งให้ตนเองทราบถึงบริการที่มูลนิธิมี ให้ คือ การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งเป็นบริการในสำหรับผู้ที่ไม่สามารถเลี้ยงบุตรได้ด้วย ตนเอง

“เขาก็ถามพี่ว่าพร้อมไหม ถ้าพร้อม เขาก็คือจะจัดหาพ่อแม่บุญธรรมที่ ต่างประเทศให้” L: 257

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลบางรายเล่าว่า การได้พูดคุยกับเจ้าหน้าที่บ้านพักฉุกเฉิน ทำให้เธอทราบว่า การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมเป็นหนทางหนึ่งที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เธอเองกำลังประสบ

โดยเจ้าหน้าที่ได้ให้แกคิดแก่เธอว่าการเลี้ยงดูบุตรให้อยู่ในสภาพที่ยากลำบาก ก็เท่ากับว่าเป็นการทำบาปต่อบุตร แต่การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมจะเป็นหนทางให้บุตรของเธอได้มีอนาคตที่ดี

“แล้วพอคูยกกับซิสเตอร์อย่างเนี่ย ซิสเตอร์เขาก็บอก ช่วยคูล่วงๆดีกว่า เพราะว่าถ้าเกิดเรารักลูก เรากอดลูกเรา อยู่กับลูกแต่ว่าลูกไม่มีกิน เราทำอะไรไม่ได้มันก็ถือว่าเป็นบาป ก็เลยว่วงๆดีกว่าให้เขาไปมีอนาคตที่ดี” L: 78

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

นอกจากผู้ให้ข้อมูลจะได้รับความช่วยเหลือและข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการแล้ว ยังมีผู้ให้ข้อมูลบางรายได้รับความช่วยเหลือและข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความช่วยเหลือแบบไม่เป็นทางการ คือ การได้รับข้อมูลจากพี่สาวว่ามีผู้แสดงความประสงค์จะรับอุปการะบุตรของเธอ พี่สาวจึงแนะนำให้เธอยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ด้วยเหตุผลที่ว่าถึงบุตรอยู่ ผู้เป็นเจ้าของก็เลี้ยงไม่ได้ ถ้าเลี้ยงบุตรคนนี้แล้วบุตรอีก 4 คนจะกินอยู่อย่างไร

“ตอนแรกก็บ่อยากให้ แต่เอื้อยเพิ่นก็บอกว่าเอาให้เขาซะ ถึงเป็นเจ้าของก็เลี้ยงบ่ได้ ลูกอีก 4 คนจะกินหยั่งอยู่หยั่งจั่งซี” L: 314

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

2. ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายหลังการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายหลังการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม คือ การตอบสนองทางด้านจิตใจของผู้ให้ข้อมูลต่อการจากไปของบุตร ความรู้สึกที่เกิดขึ้น ได้แก่ ความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจจากการสูญเสียบุตร ความอาลัยอาวรณ์ ความกังวลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของบุตร ความรู้สึกอยากให้บุตรเข้าใจ

2.1 ความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจจากการสูญเสียบุตร

ความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจจากการสูญเสียบุตร เป็นความรู้สึกที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการตระหนักว่าบุตรกำลังจะจากตนเองไปสู่ครอบครัวใหม่ การที่บุตรขาดหายไปจากชีวิตของผู้ให้ข้อมูลก่อให้เกิดความสูญเสียและความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจอย่างยิ่ง ผู้ให้ข้อมูลบางรายเกิดความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจเกิดขึ้นอย่างท่วมท้น ในวันที่ผู้ให้ข้อมูลต้องส่งมอบบุตรให้แก่มูลนิธิหรือครอบครัวบุญธรรม ผู้ให้ข้อมูลบรรยายถึงความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจ ดังต่อไปนี้

“พี่ที่ทูนพูดกับพี่อยู่คำหนึ่งว่าไหวใหม่ ไหวใหม่สำหรับจะเอาลูกอีกคนหนึ่งไว้
เอาไว้แล้วให้เขาได้เรียน ได้อยู่ได้กินที่ดี เจ็บใหม่ที่สุดนะ พี่เดินร้องไห้จากที่
ทูนไปพระราม 4 (ร้องไห้) ถึงบ้านบ้านเกือบเที่ยงคืน เดินๆ ไปนะ คิดไปจน
จะบ้า คิดว่าตัวเองทำอะไรผิดใหม่” L: 154

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ความรู้สึกพี่ตอนนั้นคุณอะไรกันไม่รู้จะจำไม่ได้ แต่พี่ใจหายมากเลยรู้ปะ พี่
ยังเดินตามไปอยู่เลยนะเดินออกไปเนี่ย พี่ซี (นามสมมติ) อุ้มเอาหัวลูกพาด
หัวเขา ลูกก็หลับๆ ตื่นๆ รู้ใหม่เหมือนใครมากระชากใจเรานะ (ร้องไห้)”

L: 663

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งสัมผัสได้ถึงจากการไปของบุตร ก่อให้เกิดความรู้สึกเจ็บปวดคล้าย
กับคนใจจะขาด

“เหมือนคนใจจะขาด คนที่เคยมีแบบเราเคยมาเยี่ยมลูก เราเคยมีลูก ลูกคน
ที่ 3 ของเรา เรามีเขา พี่ก็เหมือนคนใจจะขาดนะ” L: 71

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลบางรายเกิดความรู้สึกเสียตาย เสียใจ ไม่อยากสูญเสียบุตรไป ดังคำกล่าว
ต่อไปนี้

“ก็เสียใจ ก็เสียตาย คิดฮอดลูกนะ ถ้าเป็นไปได้ออยากให้เป็นเลย” L: 202

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“ถ้าเป็นตอนที่เสียใจแต่ตอนนี้ก็เสียตายอยู่” L: 478

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

ผู้ให้ข้อมูลบางรายแสดงถึงความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจด้วยการร้องไห้ มีอาการจุกแน่นที่หน้าอก

“ไอ้ น้ำตาเป็นสายเลือดมั่ง จุกอะ พุดไม่ออก” L: 308

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ก็ใจหาย ก็นอน (ร้องไห้) ก็ให้เนาะ” L: 109

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า ความรู้สึกเจ็บปวดภายในจิตใจเกิดจากการรับรู้ว่าตนเองไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร และเกิดจากการนำความสามารถของตนเองไปเปรียบเทียบกับผู้อื่น

“เจ็บมาก เจ็บที่สุด เจ็บ มันบอกไม่ถูก มันรู้สึกเจ็บมากๆ เลย มันไม่มีอะไรที่เราจะเสียใจเท่ากับที่เราสูญเสียอย่างนี้ คือมันเป็นความรู้สึกสูญเสียว่า คือมันไม่ได้เจ็บปวดว่า เขาเอาลูกเราไป มันเป็นความเจ็บปวดที่ว่าทำไมตัวเราทำอะไรไม่ได้เลย มันไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะเลี้ยงดูเขา มันไม่มีอะไรที่จะให้โอกาสเขา มันไม่มีอะไรเท่าเทียมคนอื่น มันรู้สึกเจ็บปวดมาก คือ เราน่าจะมีความเก่ง ความฉลาด ความสามารถมีอะไรที่ดีให้อีกคนหนึ่งที่อยู่รอบข้างเรา แต่เราทำไม่ได้ มันรู้สึกเจ็บ” L: 72

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

2.2 ความอาลัยอาวรณ์

ความอาลัยอาวรณ์ เป็นความรู้สึกคิดถึง โหยหาบุตรที่พลัดพรากจากกันไป ความรู้สึกดังกล่าวเกิดจากผู้ให้ข้อมูลมีใจที่ผูกพันกับบุตรอย่างลึกซึ้งยากที่จะตัดขาด ไม่ว่าจะเวลาจะผ่านไปนานเพียงใดผู้ให้ข้อมูลยังคงอาลัยอาวรณ์บุตรทุกเมื่อเช้าวาน

“พี่ก็ยังคิดถึงเขามากกระทั่งทุกวันนี้ละ พี่ก็คิดถึงลูกมากเลย ทุกวันนอนก็ไหว้พระคิดถึงลูก คิดถึงจริงๆ เลย (ร้องไห้)” L: 45

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“อย่างกรณีที่พักผ่อน (นามสมมติ) ให้ ถามว่าทุกวันนี้ที่กินอนคิดถึงเขา
นะ” L: 733

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ก็มันก็ ทุกวันก็คิดถึงอยู่ไม่ใช่แบบว่ายกไปแล้วๆ ไม่คิดถึงเลย ไม่รักอย่างนี้
ไม่ใช่ หนูก็คิดถึง รัก” L: 214

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“ทุกมื่อก็ยังคิดคือเก่า” L: 115

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“คิดถึงทุกวันนี้ก็คิดถึงอยู่ คิดถึง คิดถึง ถามว่าทุกวันนี้ก็ยังคิดถึงอยู่
ตลอดเวลา” L: 105

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

ความรู้สึกอาลัยอาวรณ์ที่เกิดขึ้นจะมีความเข้มมากในช่วงต้นของการพลัดพรากจาก
บุตร ผู้ให้ข้อมูลบางรายจะอาลัยอาวรณ์ต่อบุตร ไม่อยากรับประทานอาหาร นอนไม่หลับ แยกตัว
ออกจากสังคม อาการดังกล่าวอาจจะเกิดขึ้นและคงอยู่ภายหลังการพลัดพรากจากบุตรเป็นเวลา 3
ถึง 4 วัน หรือในผู้ให้ข้อมูลบางรายอาการดังกล่าวคงอยู่ยาวนานถึง 4 ถึง 5 ปี หลังจากนั้น

“ได้แต่คิดถึง ก็กินไม่ได้นอนไม่หลับประมาณ 3-4 วัน ให้กินข้าวมันก็ไม่กิน
มันก็ไม่อยาก ไม่อยากพูดไม่อย่างพูดไม่อย่างคุยความรู้สึกนั้นเคยเป็นไหม”
L: 836

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

“ก็ร้องไห้ ก็เอาไปก็ร้องไห้อยู่จนเป็นเดือน แบบว่าบ่ค่อยจะไปเล่นนำหมู”

L: 343

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

“ก็มันทำอะไร ช่วงนั้นนะผอมนะพีนะ ช่วง 4 ถึง 5 ปีที่ลูกไปใหม่ๆ พี่ผอมกินไม่ได้ไงคิดถึงลูก ปานนี้ลูกเราจะเป็นยังไงอย่างนี้” L: 433

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวถึง สิ่งที่กระตุ้นที่ให้ตนเองเกิดความอาลัยอาวรณ์ต่อบุตรที่จากไป คือ การเห็นรูปถ่ายของบุตร ของเล่นเด็ก เสื้อผ้าเด็ก รวมถึง การพบเห็นเด็กในละแวกบ้าน

“บางทีพี่คิดถึงเขา พี่ก็เอารูปขึ้นมาดูเพราะมันมีรูป พี่ก็เอาใส่กรอบไว้ไง พี่ก็เอารูปมาดู พี่ก็ดูทุกวันนะรูป คิดถึงเขาทุกวัน” L: 92

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“อาจจะไม่ฟังชานแต่มันมีบ้างเป็นบางที มันก็ต้องมีบ้างก็คิดถึงแต่ว่าไม่ได้ฟังชานบ่อยมาก ไม่ได้มานั่งร้องไห้บ่อย แค่แบบเห็นของเล่น เห็นเสื้อผ้าเด็กก็คิดถึง เห็นเด็กแถวบ้านก็คิดถึงแต่ไม่ได้แบบต้องมานั่งร้องไห้” L: 243

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

2.3 ความรู้สึกผิดที่ไม่สามารถทำหน้าที่มารดาได้ดีเพียงพอ

ความรู้สึกผิดที่ไม่สามารถทำหน้าที่มารดาได้ดีเพียงพอ คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลเชื่อว่าตนเองทำหน้าที่มารดาได้ไม่ดีเพียงพอ ไม่มีความสามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเองจนต้องยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

“อืม ก็มีช่วงแรกก็รู้สึกโทษตัวเองมาตลอด โทษมาตลอดว่าทำหน้าที่แม่ไม่ดีที่สุดอะไรเงี้ย” L: 333

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“คิดสารพันเนาะ คิดแบบเสียใจ คิดแบบจ้งได้ คือเลี้ยงลูกบ่ได้จักซინะ คือขี้ร้ายคือชั่วแท้ลูกผู้เดียวก็เลี้ยงบ่ได้” L: 188

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

2.4 ความกังวลต่อความเป็นอยู่ของบุตร

ความกังวลต่อความเป็นอยู่ของบุตร คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลคิด หรือคาดการณ์ถึงความ เป็นอยู่ของบุตรแล้วเกิดความรู้สึกกังวลใจ เครียด กลุ้มใจ ห่วงใย หรือทรมานใจ เนื่องจากผู้ให้ ข้อมูลไม่มั่นใจว่าบุตรมีความเป็นอยู่เช่นไร

“ถามว่าทุกวันนี้พี่ก็เครียดนะ พี่ก็กลัวว่าเขาจะอยู่ยังไง เขาจะกิน เขาจะ เหนงาไหม เขาจะคิดถึงแม่หรือเปล่า” L: 170

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“ถ้าเราจำเป็นแบบไม่ไหวแล้วก็ยกให้เขาก็ได้ แต่ในความรู้สึกของพี่จริงๆ ถ้า พี่ไหนนะ พี่จะไม่ยกให้เลยพี่จะเลี้ยงเองเลยลูกพี่เพราะว่ามันทรมาน คือเรา ไม่รู้ว่าเรายกเขาไปแล้วเขาจะดีมีความสุขเหมือนกับอยู่กับเราไหมอะไร อย่างนี้ เขาจะรักลูกเราไหมอะไรอย่างนี้” L: 366

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

2.5 ความรู้สึกอยากให้นุตรเข้าใจ

ความรู้สึกอยากให้นุตรเข้าใจ คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้นุตรเข้าใจเหตุผลการยก บุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมและต้องการให้นุตรยอมรับตนเองในฐานะมารดา ซึ่งความรู้สึกดังกล่าว เกิดจากผู้ให้ข้อมูลมีความเชื่อว่าการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมเป็นการกระทำผิดต่อบุตร ผู้ให้ ข้อมูลจึงเกิดความกลัวว่าบุตรจะไม่เข้าใจและไม่ยอมรับตนเองในฐานะมารดา

“ก็บ่อยากให้ สมมติว่าเพื่อนรู้ความเนาะ ย่านเพื่อนว่าเป็นหยั่งก็ลูก 4 คน 5 คน ก็เลี้ยงได้เป็นหยั่งหนูคือถึงเลี้ยงบ่ได้ (ร้องไห้)” L: 352

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่า ถ้าบุตรถามหาเหตุผลว่าเพราะเหตุใดตนเองจึงไม่เอาบุตรไว้ ตนเองก็ไม่ว่าจะหาเหตุผลใดมาตอบคำถามบุตร

“พี่ก็ไม่รู้ว่าถ้าลูกถามว่าทำไมไม่เอาหนูไว้ พี่ก็ไม่รู้ว่าพี่จะตอบเขายังไง”

L: 21

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ดังเช่นผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า ในวันที่ตนเองมีโอกาสดูแลบุตร ความรู้สึกกลัวว่าจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุตรยังคงอยู่ในใจ ทำให้มารดา รู้สึกกังวล กลัว ไม่กล้าที่จะพบหน้าบุตร กลัวว่าบุตรจะถามถึงเหตุผลที่ตนเองยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

“17 ปีแล้ว เขาก็โตเป็นสาว แต่พี่เจอเขาครั้งแรกนะ ตอนที่พี่ (นามสมมติ: เจ้าหน้าที) ให้เจอครั้งแรก พี่ไม่กล้าเจอหน้าเขาแล้วนะ พี่อาย พี่กลัว ไม่รู้จะความรู้สึกตอนนั้น พี่รู้สึกว่ามีพี่ไม่กล้าเจอหน้าเขา พี่กลัวว่าเขาจะว่ามึงเหรอกที่ไม่เอากูประมาณนี้ไม่รู้จะ ความรู้สึกตอนนั้นพี่กลัวเขาถามแต่เขาก็ไม่ได้ถามเหรอก เขาคงไม่รู้จะแปลมาว่าเป็นยังไงเนาะ” L: 780

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

3. การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น

การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ได้แก่ ความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจจากการสูญเสียบุตร ความอาลัยอาวรณ์ ความกังวลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของบุตร ความรู้สึกต้องการให้บุตรเข้าใจ ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลจึงต้องแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้ตนเองสามารถยอมรับความทุกข์ใจที่เกิดขึ้นและมีดำเนินชีวิตต่อไปได้ โดยผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายมีวิธีการจัดการกับความทุกข์ใจที่เกิดขึ้นแตกต่างกันออกไป และอาจจะเลือกใช้วิธีการที่หลากหลายไม่เฉพาะวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ได้แก่ การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นด้วยการคิด การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นด้วยการกระทำ และสิ่งๆ ที่ช่วยในการจัดการกับความทุกข์ใจที่เกิดขึ้น

3.1 การจัดการกับความทุกข์ที่เกิดขึ้นด้วยการคิด

การพลัดพรากจากบุตร ก่อให้เกิดความรู้สึกทุกขใจ มารดาจึงพยายามจัดการกับความทุกข์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ตนเองสามารถคลายจากความทุกข์ดังกล่าว โดยการใช้กระบวนการคิด ได้แก่ การคิดหาเหตุผลปลอบใจตนเอง และการมีความหวังว่าจะได้พบกับบุตรอีกครั้ง

3.1.1 การคิดหาเหตุผลปลอบใจตนเอง

การคิดหาเหตุผลปลอบใจตนเอง คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลปลอบใจตนเองด้วยการคิดหาเหตุผลให้กับความสูญเสียบุตรไปในการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม เพื่อให้ตนเองสามารถยอมรับความสูญเสียที่เกิดขึ้นได้

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า ตนเองใช้วิธีการคิดไปในทางที่ดีว่า การที่ลูกได้ไปอยู่กับครอบครัวควรรวมย่อมมีอนาคตที่ดีกว่าอยู่กับตนเอง

“พี่ก็ไม่รู้นะพี่ก็ทำแบบนี้แหละก็ได้แต่ปลอบใจตัวเองว่าทำแล้ว เออลูกเราไปได้ดีนะ อย่างน้อยเขาก็จะไปได้ดีกว่าอยู่กับเราตอนนี้ พี่ก็คิดแบบนี้แหละ” 130

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลบางรายพยายามคิดไปในทางที่ดีว่า การพลัดพรากจากบุตรเป็นการจากเป็นไม่ใช่การจากตาย อนาคตข้างหน้าเธออาจจะมีโอกาสได้พบกับบุตร การคิดหาเหตุผลเพื่อปลอบใจตนเองและการคิดไปในทางที่ดีทำให้มารดาคลายความเศร้าใจไปได้

“ตอนนั้นลูกพี่ยังไม่ได้ไปเมืองนอกเลยนะ ยังอยู่เมืองไทยอยู่เลย พี่ซี (นามสมมติ: เจ้าหน้าที) บอกให้คนดูแล มีคนดูแลพี่ก็จำไม่ได้ พี่ก็ยังนึกว่าทำไมไม่ให้เราฝากดูอย่างที่เราต้องการ ความรู้สึกของพี่ตอนนั้นนะ คือเออลูกพี่ไปแต่ยังไม่ได้ไปเมืองนอก มีคนรับเลี้ยงไว้ก่อนที่จะไปเมืองนอก พี่ก็คิดของพี่ไป แต่มันก็...ก็ทำอะไรไม่ได้ 3 ถึง 4 วันแล้วก็กลับมาคึกคักอย่างเก่าอีก อายุมันก็ยังน้อยไม่ได้เศร้ามาก เพราะลูกก็ไม่ได้ตายจากเรา เพราะพี่ก็ถามพี่ซีว่ายังมีโอกาสได้เจอลูกอีกไหมพี่ซีก็บอกมี” L: 842

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

3.1.2 การมีความหวังที่จะได้พบกับบุตร

การมีความหวังที่จะได้พบกับบุตร คือการมีความคิด ความต้องการ หรือความคาดหวังว่าสักวันหนึ่งตนเองจะมีโอกาสได้พบกับบุตร แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลไม่อาจล่วงรู้ว่าจะวันเวลาที่จะได้พบกับบุตรจะมาถึงเมื่อไหร่ ถึงกระนั้นผู้ให้ข้อมูลก็ยังคงมีความหวังและรอคอยที่จะได้พบกับบุตรสักครั้งหนึ่งในชีวิต การมีความหวังทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีกำลังใจในต่อสู้ชีวิต

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งเล่าว่า ตนเองดูชาวเด็กไทยที่เป็นบุตรบุญธรรมชาวต่างประเทศ ได้เดินทางกลับมาเยี่ยมบ้านเกิดในโครงการสู่มาตุภูมิ ผู้ให้ข้อมูลจึงเกิดความหวังว่า ถ้าบุตรอายุครบ 18 ปี บุตรอาจจะเข้าร่วมในโครงการดังกล่าว และตนเองอาจจะมีโอกาสได้พบกับบุตร

“บางที่ข่าวมาตอนนั้นที่พี่ดูข่าว ก็บอกว่าเด็กที่กลับสู่มาตุภูมิอายุ 18 ปี พี่ก็คิดนะพี่ก็หวังไว้เหมือนกัน พี่ก็ไม่ได้คิดหรือว่าเราจะอะไรเขา แต่คิดว่าอยากเจอลูก อย่างน้อยก็แบบก็หวังไว้เหมือนกันว่าจะมีลูกเรามีสักวัน เมื่อเขาอายุ 18 ปีพี่ก็อยากเจอเขา ไม่รู้ว่าจะได้เจอหรือเปล่า”

L: 169

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งอยากที่จะพบลูกสักครั้งหนึ่งในชีวิต รวมทั้งบุตรชายและบุตรสาวของตนเองก็อยากที่จะพบกับน้องสาวเช่นกัน

“ขอเจอลูกขอให้เห็นหน้าสักครั้งหนึ่ง น้องนို့ต (นามสมมติ) เขาก็อยากเห็นน้องมิลล์ (นามสมมติ) เขาก็อยากเห็นอยากเห็นน้องเขา” L: 760

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งมีความคิดว่าสักวันหนึ่งจะได้พบกับบุตร การคิดเช่นนี้ช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกดี และคลายความเศร้าใจได้บ้าง

“คิด ไม่ได้หวัง แต่ว่าหนูก็คิดเฉยๆ ก็อย่างน้อยก็ทำให้เรารู้สึกดี ทำให้เราไม่เศร้าอย่างนี้” L: 277

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

ผู้ให้ข้อมูลเล่าว่าตอนที่ ตนเองได้รับรูปถ่ายบ่อยๆ แต่ปัจจุบันเจ้าหน้าที่แจ้งว่ายังไม่สามารถติดต่อกับทางครอบครัวบุญธรรมได้ เนื่องจากครอบครัวบุญธรรมย้ายที่อยู่ใหม่จึงไม่สามารถติดต่อกับครอบครัวบุญธรรมได้ ตนเองก็คงตั้งตารอว่าข่าวคราวของบุตร

“พี่เขียนจดหมายไปหามูลนิธิ ไม่ได้เขียนไปหาลูกหรือเพราะเขาต้องส่งให้เรา ตอนนั้นเจ้าหน้าที่ก็เป็นพี่จอย (นามสมมติ: เจ้าหน้าที่) ดูแล แต่ตอนนี้พี่จอยเขาลาออกไปแล้ว รูปของลูกพี่เขาก็จะให้เราให้เราบ่อยๆ ตอนเด็กๆ นะ แต่ช่วงที่โตมายังไม่เคยได้เห็นพี่เขายกกว่าย้ายที่อยู่ติดต่อกันไม่ได้ พี่ก็ไม่รู้เหมือนกันพี่ก็คอยอยู่ พี่เขาก็ประสานงานให้อยู่ พี่ก็คอยๆ เหมือนกัน” L:

178

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลยังคงเผื่อรอที่จะได้รับการติดต่อจากเจ้าหน้าที่ว่ามีจดหมาย หรือรูปถ่ายของบุตรมาถึงตนเอง

“รอ ก็รอทุกวันว่าพี่เขาโทรมาบอกใหม่ว่ามีจดหมายมีรูปมาใหม่อะไรอย่างนี้” L: 539

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

3.2 การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นด้วยการกระทำ

การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นด้วยการกระทำ คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อคลายความทุกข์ใจจากการสูญเสียบุตร ได้แก่ การหลีกหนี การสวดมนต์ภาวนา การทำงาน เรียนหนังสือหรือทำกิจกรรม การติดต่อกับบุตรผ่านทางจดหมาย การทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ มีส่วนช่วยให้มารดาจัดการกับความทุกข์ใจที่เกิดขึ้นได้

3.2.1 การหลีกหนี

การหลีกหนี คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลกระทำพฤติกรรมหลีกหนีต่างๆ จากความรู้สึกทุกข์ใจที่เกิดขึ้นเพื่อให้ตนเองรู้สึกดี ผู้ให้ข้อมูลบางรายหลีกหนีโดยเลือกที่จะไม่พบและรำลึบุตรเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่จะจากกัน ผู้ให้ข้อมูลบางรายพยายามกลั้นน้ำตาไว้ไม่ให้ไหลออกมาเพราะ

กลัวตนเองตั้งใจจากบุตรไม่ได้ ผู้ให้ข้อมูลบางรายไม่พูดถึงเหตุการณ์การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม หรือไม่ไปพบบุตร

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวถึงวิธีการหลีกเลี่ยงจากความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจ ในวันที่ส่งมอบบุตร ว่าตนเองเลือกที่จะไม่พบและรำลึาบบุตรเป็นครั้งสุดท้ายก่อนจากกัน เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลคิดว่าการพบกับบุตรยิ่งทำให้ตนเองตั้งใจจากบุตรไม่ได้

“วันสุดท้ายที่เขาจะบินที่เขาจะไป พี่พร (นามสมมติ) ไม่ขอเจอ เพราะว่าไม่รู้ดี ใจมันไม่ยอมให้ละ (ร้องไห้) ใจหนึ่งก็ไม่ไหวละทางนี้ ก็เต็มทีละ ก็เหมือนกับว่าถ้าเกิด พี่พร คือถามว่าจะดูไหมเพราะเด็ก อยู่ในห้อง จะดูจะคุยกับลูกก่อนไหม ไปแต่พี่พรไม่ดูไม่คุยไม่อะไร ทั้งนั้น ถามว่าเหมือนคนใจดำไหมก็ที่สุดนะ” L: 291

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า ในวันสุดท้ายที่ตนเองได้พบกับบุตร ตนเองรู้สึกเสียใจแต่ต้องพยายามกลั้นน้ำตาไว้ไม่ให้ไหลออกมา เพราะตนเองถ้าร้องไห้ออกมา ถ้าบุตรเห็นก็จะร้องตาม จะยิ่งทำให้ตนเองตั้งใจไม่ได้

“จนวันที่ยกพี่ที่เนี่ยเขาก็มารับแต่ตอนนั้นลูกหนูหลับอยู่ ก็เลยไม่ได้ ร้องไห้อะไร ยังไม่ค่อยรู้สึกอะไรก็เสียใจนิดนึงแต่ว่าลูกหลับ ไม่อยาก ร้องไห้ให้ลูกได้ยิน เดี่ยวลูกตื่น กลัวเขาร้องตาม กลัวลูก อืม เดี่ยวมันตั้งใจไม่ได้” L: 115

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

ผู้ให้ข้อมูลบางรายหลีกเลี่ยงจากความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจ ด้วยการไม่พูดถึงเหตุการณ์การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลยังไม่สามารถทำใจยอมรับกับความสูญเสียที่เกิดขึ้นได้

“พี่ไม่ยอมพูดถึงหรอก พอพูดถึงที่ไรก็ร้องไห้ทุกทีแหละ” L: 48

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“เจ็บ รู้สึกเจ็บ รู้สึกเจ็บมาก ทุกวันนี้ก็พูดไม่ได้นะ อย่างเพื่อนที่อยู่ด้วยกัน อะไรก็แล้วแต่ห้ามพูดเรื่องความหลัง แต่ถ้าอยากได้แงคิดอยากได้อะไร ขอได้ก็จะให้ แต่ห้ามพูด” L: 79

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

การหลีกเลี่ยงไม่พบกับบุตร เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลใช้เพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกอาลัยอาวรณ์ที่มีต่อบุตร

“เพื่อกับบอกอยู่ว่าถ้าแม่นคิดฮอดก็ให้ไปหาอยู่ แต่ว่าบไป ก็บอยากเห็น ถ้าเห็นแล้วก็จะคิด ฮอดคือเก่า ก็บอยากไปวุ่นวายกับเพิ่น” L: 118

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

3.2.1 การสวดมนต์ภาวนา

การสวดมนต์ภาวนา คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลสวดมนต์ภาวนาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเองนับถือ เพื่อขอพรให้บุตรประสบแต่สิ่งที่ดี ด้วยมารดาที่มีความเชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะดลบันดาลให้บุตรให้บุตรประสบแต่สิ่งที่ดีได้ และเชื่อว่าการสวดมนต์เป็นสิ่งที่ตนเองทำให้บุตรได้ในฐานะมารดา

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่า เมื่อตนเองได้ตัดสินใจมอบบุตรให้ไปแล้ว สิ่งเดียวที่ตนเองสามารถทำได้ก็คือการภาวนา กราบพระสวดมนต์เพื่อขอให้บุตรประสบแต่สิ่งที่ดี ซึ่งผู้ให้ข้อมูลก็ได้สวดมนต์ภาวนาเป็นประจำเรื่อยมา

“ตัดสินใจให้ไปแล้วก็ได้แต่ภาวนาแหละ แต่ภาวนากราบพระสวดมนต์ให้เขาเจอแต่สิ่งดีๆ พี่ก็ทำอย่างนี้ แม้กระทั่งทุกวันนี้พี่ก็ทำแบบนี้แหละ ประจำ” L: 135

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า ตนเองได้สวดมนต์ภาวนาให้แก่บุตร โดยเฉพาะในโอกาสพิเศษ เช่น วันคล้ายเกิดของตนเอง หรือวันคล้ายวันเกิดของบุตร ตนเองจะซื้อดอกกุหลาบไปถวายเสด็จพ่อที่ตนเองนับถือ เพื่อขอให้ท่านปกปักรักษาบุตรของตนเอง

“สวดมนต์ภาวนา วันเกิดพี่พร (นามสมมติ) ก็ไปทำบุญให้เขาทุกๆ ปี วันเกิดเขาวันเกิดเขาพี่พรก็เขาซื้อน้องนิต (นามสมมติ) ไซ้ไหม พี่พรก็ซื้อดอกกุหลาบไปถวายดอกกุหลาบให้เสด็จพ่อ บอกว่าถ้าบุญญาธิการหรือบุญบารมีที่พี่พรที่มีทำไปเนี่ย ก็ขอให้ท่านปกปักรักษาเขาด้วย ว่าหนูคงไม่มีโอกาสไปถึงขนาดนั้นหรอกอะไรเงี้ย ก็ขอบารมีท่านให้ท่านไปปกปักรักษา พี่พรก็คงทำได้แค่นี้ ก็ทำบุญไปให้” L: 501

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

3.2.2 การทำงาน เรียนหนังสือ หรือทำกิจกรรม

การทำงาน เรียนหนังสือ หรือทำกิจกรรม คือการที่ผู้ให้ข้อมูลใช้เวลาที่มีอยู่ทำงาน เรียนหนังสือ หรือทำกิจกรรม ซึ่งช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลคลายความอึดอัดอารมณ์ที่มีต่อบุตร

ดังเช่นผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า การไปทำงาน การพูดคุยกับเพื่อนบ้าน หรือการอยู่กับบุตรที่ยังเหลืออยู่ ทำให้ตนเองคลายความอึดอัดอารมณ์ที่มีต่อบุตรที่จากไปได้บ้าง

“ก็ ไปเฮตงาน ก็เล่นนำหมูน้าหยั่งแหน ก็พยายามบ่ว่าบ่ว่าจั่งขึ้นะ ขึ้นไปเล่นนำหมู่เพิ่นก็จะบ่ค่อยว่าเรื่องแบบนี้ ก็ถ้าบ่ได้เฮตงานก็อยู่ กับลูก กับหยั่งอยู่กับบ้าน ก็พยายามบ่ว่าเรื่องเก่า” L: 222

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า หลังจากบุตรจากไป ตนเองก็ทำงานอย่างหนัก เพื่อให้ลืมความรู้สึกอึดอัดอารมณ์บุตรไปได้บ้าง

“ช่วงนั้นเป็นบ้าเป็นหลังทำทุกอย่าง ใครรับจ้างอะไรไปทำหมด ทำให้มันลืม” L: 399

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า กิจกรรมที่เธอทำเป็นประจำคือ การเขียนไดอารี่ เธอเขียนบรรยายเรื่องราวชีวิตในแต่ละวันและเขียนบรรยายความรู้สึกที่มีต่อบุตร เช่น ความคิดถึงที่มีต่อบุตร เธอตั้งใจว่าหากสัปดาห์เธอได้มีโอกาสพบกับบุตร เธอก็จะมอบไดอารี่นี้ให้แก่บุตร หรือถ้าหากเธอเสียชีวิตก่อนที่จะได้พบกับบุตร เธอก็จะฝากไดอารี่ไว้กับน้องให้เพื่อมอบให้แก่บุตรต่อไป

“หนูก็เขียนไดอารี่ให้ลูกทุกวัน อิม ก็เขียนทุกวันแต่ไม่ได้เอามาให้ รอจนกว่าเขาโตถ้าเขาจะกลับมาจริงๆ หนูก็จะเอาให้เขา” L: 215

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าตนเองไปโรงเรียนทำให้มีเพื่อน คู่รัก และน้อง รวมถึงการเล่นคอมพิวเตอร์อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลไม่รู้ความรู้สึกเหงาและคิดมาก นอกจากนี้การที่ผู้ให้ข้อมูลย้ายมาเรียนหนังสือในวันธรรมดาแทนการเรียนเฉพาะวันเสาร์ อาทิตย์ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้ใช้เวลากับการเรียน ทำกิจกรรมกับเพื่อนมากขึ้น ทำให้ไม่เหงา หรือคิดถึงบุตรมากจนเกินไปนัก

“ก็หนูไปโรงเรียนหนูมีเพื่อน โรงเรียนมัธยมมันก็มี เด็กเยอะไงคะ มีเพื่อนมีแฟนมีน้องแล้วก็เล่นคอม อ่านหนังสือ ดูทีวีมันก็ไม่เหงาแล้วก็ไม่คิดมาก ตอนแรกหนูก็เรียนคนเดียว เรียนวันอาทิตย์ใช่ไหมคะ แล้วก็ย่าเขาจะกลัวว่าถ้าวันธรรมดาดูบ้านแล้วก็จะคิดมาก คิดถึงลูกเขาก็เลยให้หนูมาอยู่เอกชน เรียนธรรมดา” L: 231

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

3.2.3 การเขียนจดหมายติดต่อกับบุตร

การเขียนจดหมายติดต่อกับบุตร คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลกลัวว่าจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุตรในฐานะมารดา และมารดาต้องการอธิบายให้บุตรเข้าใจเหตุผลของการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมและให้การยอมรับตนเองในฐานะมารดา และอยากที่จะพบกับบุตรสักครั้งในชีวิต

ผู้ให้ข้อมูลจึงเขียนจดหมายติดต่อกับบุตร เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกที่ตนเองมีต่อบุตรให้บุตรรับรู้ผ่านทางจดหมาย

“พี่ก็บอกแล้วว่าขอโทษเขาไป บอกว่าที่จริงแม่รักลูกมากนะแม่ก็ไม่ได้
อยากยกลูกให้คนอื่นหรอก แต่เพื่ออยากจะให้ลูกไปได้ดีไป เพื่อ
อยากจะให้ลูกได้สิ่งดีๆ อยู่ดีกว่าอยู่กับแม่ๆ อาจจะไม่ได้อะไรดีๆ
กับลูก แม่ก็เลยต้องยอมๆ เพื่อให้ลูกไปได้ดี พี่ก็เขียนขอโทษเขาถ้า
เกิดวันหนึ่งถ้าเรามีบุญเราคงจะได้เจอกันอีก พี่ก็บอกเขา” L: 192

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“ก็เขียนไปไง เขาก็จะรู้ว่าเราเป็นห่วงอะไร พี่ก็เขียนไว้ใจว่า
อย่างน้อยถ้าเขาได้เห็นเขาก็จะรู้ว่าเราเป็นห่วงเขานะ ไม่ใช่ว่าเขา
จะไม่ดูคำดูดีเขาใช่ไหม ไม่ใช่ที่เราคลอดออกมาแล้วเราจะทิ้งให้
เป็นภาระคนอื่นๆ เราก็คืออธิบายให้เขาเข้าใจ ก็พูดให้เขาเข้าใจ
เดียวเขาจะพูดอะไร แล้วพี่ 2 คนทำไม่ถึงเลี้ยงได้ พี่ก็บอกเขานั้นแ
ละก็คือเขียนบรรยายให้เขาเข้าใจประมาณนั้นแหละ” L: 208

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

“พี่พร (นามสมมติ) ก็บอกว่าถึงน้องนิด (นามสมมติ) ไม่รู้ว่าหนู
จะรับแม่เป็นแม่ไหมถ้าไม่รับแม่ก็ไม่โกรธ แต่แม่ได้แต่ภาวนาให้หนู
ทุกๆ ปีทุกๆ ครั้งที่แม่ไปวัด ทุกๆ วันที่แม่ก่อนนอนแม่ก็จะสวดมนต์
ให้หนูอะไรอย่างเนี่ย แม่จะไม่คิดโกรธหนูเลยถ้าหนูจะไม่เรียกแม่ก็
ได้ ก็ขอให้เห็นหน้าว่า เออ สิ่งที่แม่ทำหรือทำอะไรอย่างเนี่ยก็ขอให้
เขายกโทษ แม่คงไม่มีเหตุผลใดที่จะตอบเขาไม่ว่า เอ๊ย นี่ฉันต้องทิ้ง
เธอไปอยู่กับใครๆ ซึ่งไม่ใช่พ่อใช่แม่ ก็ให้เค้าให้อภัยพี่” L: 559

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

3.3 สิ่งที่ช่วยในการจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น

สิ่งที่ช่วยในการจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น คือ สิ่งที่ทำให้ข้อมูลรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้ตนเองสามารถจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้ สิ่งที่ช่วยในการจัดกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น สามารถจำแนกได้เป็น การได้รับความเป็นอยู่ของบุตร และการได้รับกำลังใจจากบุคคลรอบข้าง

3.3.1 การได้รับความเป็นอยู่ของบุตร

การได้รับความเป็นอยู่ของบุตร คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับความเป็นอยู่ของบุตรจากจดหมาย รูปถ่ายที่ครอบครัวบุญธรรมส่งมาให้ จากบุคคลรอบข้าง ตลอดจนจากการติดต่อกับบิดามารดาบุญธรรม ทำให้ผู้ให้ข้อมูลคลายความกังวลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของบุตรลงได้บ้าง และเกิดความมั่นใจว่าบุตรของตนอยู่ดีมีสุข ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเริ่มมีกำลังใจในการใช้ชีวิต นอกจากนี้ข่าวคราวความเป็นอยู่ของบุตรเป็นเครื่องช่วยยืนยันว่าตนเองตัดสินใจไม่ผิดพลาดที่ได้ยกบุตรไปให้ครอบครัวบุญธรรม

ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า นับตั้งแต่บุตรจากไปตนเองรู้สึกฟุ้งซ่าน เมื่อครอบครัวบุญธรรมได้ส่งจดหมายและรูปถ่ายมาให้ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกมั่นใจว่าบุตรสุขสบายดี และเริ่มมีกำลังใจในการใช้ชีวิต

“ถ้าเริ่มจากเริ่มต้นนะ จากเริ่มต้นก็ยังฟุ้งซ่านอยู่ พอไปสักกระยะหนึ่งช่วงที่เขาส่งรูปมาเนี่ยเริ่มมีกำลังใจนะ เริ่มรู้ว่าลูกอยู่สุขสบายแล้ว ให้อยู่กับเราคงไม่ได้มีอะไรให้เขาเนะ เราคงแบบไม่ได้ให้เขาไปที่อยู่ที่ดีกินดีอะไรเงี้ย ทุกอย่างก็ต้องเซฟหมด ก็เริ่มมีกำลังใจละ เขาเริ่มเขียนมาบอกว่าไปเที่ยวที่นี้ ไปกินที่นั่นนะมีใครๆ เขาเริ่มเขียนจดหมายมาบอก ทางพ่อแม่บุญธรรมเขาก็จะเขียนมาบอกว่ายังไงอย่างเงี้ย” L:

493

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ดังเช่นผู้ให้ข้อมูลอีกรายกล่าวว่า รูปถ่ายของบุตร ทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกว่าบุตรคงอยู่ดีมีสุข สังเกตจากการแต่งกายของบุตรและพ่อแม่บุญธรรมที่เห็นในรูปถ่าย ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเชื่อมั่นว่าบุตรคงอยู่ดีมีสุข และพ่อแม่บุญธรรมคงจะรักบุตรของตนเองเช่นกัน

“เขาก็คงจะรักดีมั้งเพราะพี่เห็นเขาถ่ายรูปมา พ่อแม่ที่เขาเป็นฝรั่งที่เขาส่งรูปมา ที่พี่เอ (เจ้าหน้าที่) เขาให้รูปพี่ไป เออ เขาก็คงจะดีกับลูก

ของพีนะ เพราะการแต่งตัวเนื้อตัวลูกเราก็สะอาดใจเขาไม่สกปรกใช้ใหม่ เขาก็คล้ายๆ เหมือนลูกผู้ดีนะ พีก็ดูเพราะว่าเสื้อผ้าอะไรอย่างนี้ เขาก็แต่งตัวให้ดีใช้ใหม่ เสื้อผ้าของฝรั่งอะไรก็ไม่มีเห็นมีเด็กคนอื่นเลยเห็นเขาถ่ายแต่ลูกเรา แต่ตอนหลังเห็นรับไปอีกคนหนึ่งไปเลี้ยงคู่กัน ที่เขาส่งรูปมาให้ณะนะ ไม่รู้เขาไปรับที่ไหน ที่รู้แต่เห็นเป็นเด็กแบบอยู่กับลูกเราแต่เด็กคนนี้จะเล็กกว่าลูกเราใช้ใหม่ เห็นนั่งรถแบบถีบนะ ลูกเราโตแล้ว ลูกพีก็จะประมาณ 6 ขวบ 7 ขวบนะแต่เด็กก็ยังเล็กอยู่ เด็กก็ประมาณขวบหรือ 2 ขวบเนี่ย คือพีเขาแบบปั่นจักรยานแล้ว ให้น้องซ้อนท้าย แต่พีดูการแต่งตัวดูเสื้อผ้าดูฝรั่งพ่อแม่แล้วก็ดูดี เขาก็คงจะรักลูกเรา” L: 465

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่า ตนเองได้รับการติดต่อกับบิดามารदानุญธรรมเป็นระยะๆ โดยบิดามารदानุญธรรมจะเป็นโทรศัพท์มาถามสารทุกข์สุกดิบ และเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้พบและพูดคุยกับบุตร ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าบิดามารदानุญธรรมมีความรัก ความเอาใจใส่ต่อบุตรของตนเองเป็นอย่างดี หรือการได้ข้อมูลจากบุคคลรอบข้างที่มีโอกาสไปเห็นว่าบิดามารदानุญธรรมเลี้ยงดูบุตรของตนเองเป็นอย่างดี ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความสบายใจและไม่คิดมาก

“คือจ้งคนคุ้นเคย เพื่อนก็เป็นกันเองนะคะ แบบว่าเฮดให้เฮาสบายแบบบให้เฮาคิดอึ้งยังน่าจ้งซี คั่น เวลาไปบ้านเพื่อนจ้งซี เพื่อนก็ดีน้าแบบเพื่อนแพง คือ แบบคนบ้านเพื่อนอยู่มาจ้งซี เพื่อนก็บอกว่าเหลาฮักลูกฮักยังแวง บ้านเดียวกันซินะ เพื่อนไปเห็น” L: 170

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

ตลอดจนการที่ผู้ให้ข้อมูลบางรายมีโอกาสพบกับบุตรภายหลังจากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความรู้สึกดีใจ ตื้นตันใจ

“พีรู้สึกว่ตื้นตันดีใจที่ได้เจอกัน ได้กอดเขาได้เห็นหน้าว่านี่ลูกของเราที่ได้จากเราไปตั้งแต่ครั้งที่แล้ว 14 ปีมาเจอกัน โดยขนาดนี้มันปลื้มใจ เขาก็ยังมีชีวิตอยู่ให้พีได้เจอได้เห็น” L: 877

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

นอกจากนี้การที่ผู้ให้ข้อมูลได้พบเจอบุตรภายหลังจากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ยังทำให้ผู้ให้ข้อมูลมั่นใจว่าตนเองตัดสินใจไม่ผิดพลาดที่ได้ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

“แล้วเขาก็ได้คืนนั่นแหละ อย่างที่พี่เจอเขาเมื่อตอนธันวาคมนี้เอง เขาโตเป็นสาวแล้ว พูดภาษาอังกฤษคล่องป้อเลย พูดไทยไม่ได้เลย เรียนก็เก่งๆ หมดเลย ทำโน้นทำนี่เก่งหมด สวยด้วย ถ้าอยู่กับพี่เขาก็อาจจะไม่ได้ทำโน้นทำนี่ อย่างลูกพี่คนนี้นี้ยังไม่มีโอกาสได้ทำเลย อย่างลูกสาวเขาได้ไปโน้นไปนี่ ได้ไปเที่ยว มาเมืองไทยได้ไปกระบี่” L: 767

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

3.3.2 การได้รับกำลังใจจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิ

การได้รับกำลังใจจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิ ในที่นี้คือการได้รับการปลอบใจจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิ เป็นเหมือนการต่อเติมกำลังใจให้แก่ผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า ในขณะที่ตนเองกังวลถึงความเป็นอยู่ของบุตร เจ้าหน้าที่มูลนิธิได้ให้กำลังใจแก่ตนเอง ให้คำปลอบใจว่าบุตรคงอยู่สุขสบายดี เนื่องจากครอบครัวบุญธรรมชาวต่างชาติเลี้ยงดูบุตรดีกว่าคนไทยเลี้ยงดู การที่ยังไม่ได้รับข่าวคราวจากบุตร อาจเป็นเพราะว่าบุตรกำลังเรียนหนังสือ หรือกำลังปรับตัวกับการเรียนก็เป็นได้

“เขา (เจ้าหน้าที่มูลนิธิ) บอกว่าถ้าสไตลท์ฝรั่งเลี้ยงนะ เขาจะเลี้ยงที่แบบดีกว่าคนไทยเลี้ยง พี่เขาก็หัวเราะ เขาบอกว่าไม่ต้องเครียดหรอก ลูกคงมีความสุขดีอะไรอย่างเงี้ย แล้วถ้ามันมีอะไรที่มันร้ายแรงพูดกันง่ายๆ ถึงขนาดเสียชีวิตทางโน้นคงต้องส่งข่าวมาให้เรารู้ เออ เขาคงไม่มีอะไรช่วงนี้เขากำลังเรียนหรือว่าปรับตัวอะไรเปล่านั้นอะไรอย่างเงี้ย ก็เลยไม่มีการติดต่อมา” L: 526

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

4. การเรียนรู้จากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

เมื่อผู้ให้ข้อมูลมองย้อนกลับไปยังเหตุการณ์การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้ให้ข้อมูลค้นพบว่าเหตุการณ์การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมไม่ได้นำมาซึ่งความทุกข์ใจแก่ มารดาเพียงเท่านั้น แต่เหตุการณ์ดังกล่าวยังทำให้มารดาเกิดการเรียนรู้บทเรียนในชีวิต และการอยู่กับปัจจุบัน

4.1 การเรียนรู้บทเรียนชีวิต

การเรียนรู้บทเรียนชีวิต คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลค้นพบบทเรียนสำคัญในชีวิตจาก เหตุการณ์การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ดังเช่น ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งได้ทบทวนการกระทำของตนเองในอดีต และเกิดการเรียนรู้ว่าถ้าหากตนเองตั้งใจเรียนหนังสือ ไม่ไกลเถลหนีออกจากบ้าน ตนเองก็คงจะไม่มีลูกขึ้นมาและคงจะไม่ต้องยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม และปานนี้ตนเองก็คงเรียนหนังสือและเรียนจบแล้ว

“เป็นเพราะเรามากกว่า ถ้าเราไม่เถลเถลมันก็ไม่เกิดเรื่องนี้ขึ้น เมื่อก่อนหนูแบบทำตัวไม่ดีเลย ออกจากบ้านไม่อยู่บ้านเป็นอาทิตย์ๆ ถ้าหนูว่า หนูไม่ได้ทำตัวเถลเถลหนูก็ไม่มีลูกขึ้นมา ปานนี้หนูก็ยังเรียนอยู่ เรียนจบแล้ว”

L: 168

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

การรู้เท่าทันตนเองและมองเห็นข้อจุดบกพร่องในอดีต ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้ว่านับจากนี้ไปตนเองจะใช้ชีวิตไปในทิศทางใด เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดเหมือนดังเดิม และเกิดการพัฒนาตนเองต่อไป

“ก็มันทำให้หนูได้รู้ว่าแบบ อืม เมื่อก่อนหนูเป็นคนไม่ได้ตั้งใจเรียนไม่เรียนเลยไม่เอาเรื่องเรียนเลยเอาแต่เที่ยว เมื่อก่อนหนูติดแฟนอย่างเนี้ยคะแล้วแบบ ทำให้รู้ว่าเออ พอมีลูกขึ้นมามันก็เริ่มคิดได้เป็นแม่คนแล้วแบบมันก็คิดได้ หนูก็ไม่ค่อยเชื่อใจผู้ชายเท่าไรก็ไม่แบบไม่ไป serious กับผู้ชายแบบรักมากจนต้องมาร้องไห้ ต้องมา care ต้องมาแบบเสียเงินซื้อโน้นซื้อนี่ให้”

ไม่ใช่ ตอนนี้อยู่กับเพื่อนเพราะว่าหนูก็มีเพื่อนสนิทเหมือนกัน มีอยู่คนเดียวด้วยแล้วก็แบบกับแฟนก็ไม่ค่อยสนใจ” L: 252

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

“อืม แล้วก็เรื่องเรียนด้วย ตอนที่ไม่ได้เรียนกับบ่นๆ ทุกวันว่าอยากกลับไปเรียนอะไรอย่างนี้ คิดถึงเพื่อน พอกลับมาเรียนหนูก็ตั้งใจเรียนเลย เรียนอย่างเดียวเลยก็ได้เกรด 4 มาเยอะเหมือนกัน” L: 264

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

4.2 การอยู่กับปัจจุบัน

การอยู่กับปัจจุบัน คือ การที่ผู้ให้ข้อมูลตั้งสติอยู่กับปัจจุบัน ไม่หวนรำลึกถึงเหตุการณ์ในอดีต เพราะเหตุการณ์ดังกล่าวได้ผ่านไปแล้วและไม่สามารถแก้ไขอะไรได้อีก สิ่ง que ผู้ให้ข้อมูลทำได้ในขณะนี้คือ การทำปัจจุบันให้ดีที่สุด การทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

“ถ้าว่าถ้าแก้ไขได้จะแก้ไขใหม่แก้ไข แต่มันไม่ใช่แล้ว บอกกับตนเองว่ามันผ่านไปแล้วมันแก้ไขไม่ได้แล้ว แต่ที่นี้บอกตนเองเสมอว่าเราต้องแก้ตัวเราเองแก้ไขอดีตไม่ได้แต่เราต้องแก้ที่ตัวเราเองให้ดีที่สุด สิ่งที่อยู่ในปัจจุบันนี้เราต้องแก้ไขให้ดีที่สุด” L: 114

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

“พี่คิดว่าทำอะไรก็ได้ทำงานให้ได้มากที่สุด แล้วก็ใช้สติว่า เรากำลังทำอะไรอยู่ ณ ปัจจุบัน เรามีหน้าที่อะไรบทบาทที่ทำเราคืออะไร คนที่มองเราอยู่คือใครคือตรงนี้ แล้วสิ่งที่อะไรที่เลวร้ายที่ผ่านมาพี่เราจะไม่ไปสนใจละ จะนึกถึงปัจจุบันนึกถึงว่าวันนี้ทำให้ดีที่สุดไม่นึกถึงอดีตละ รู้ว่าพอนึกถึงไปมันก็จะเจ็บ มันไม่มีอะไรดีขึ้นมันมีแต่อะไรเลวร้าย นึกถึงแต่ปัจจุบันทำอะไรให้มันดีกับตัวเองทำอะไรให้มันดีกับชีวิต” L: 688

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

“เราก็มุ่งมั่นทำงานเลี้ยงลูก 2 คนให้ดีขึ้นซะใหม่คะ เพราะว่าอย่างน้อยภาระของเราที่เรามีก็เราก็ได้ยกให้คนอื่นเขาช่วยดูแลให้แล้วอย่างนี้ พี่ก็คิดว่าจะทำส่วนที่เหลือให้มันดีที่สุด พี่ก็คิดอย่างนั้น”

- ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม มีสิ่งที่น่าสนใจ นำผู้ให้ข้อมูลไปสู่การตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ได้แก่ การรับรู้ว่าตนเองไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร เป็นการประเมินความสามารถในตนเองร่วมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น แล้วไตร่ตรองจนได้ข้อสรุปว่าตนเองไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรในระยะยาวได้ ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลมีความเชื่อว่าการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมเป็นการมอบสิ่งที่ดีให้แก่บุตร และการได้รับความช่วยเหลือและข้อมูลจากแหล่งความช่วยเหลือ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลทราบว่าการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมเป็นทางออกหนึ่งสำหรับปัญหาการเลี้ยงดูบุตรที่ตนเองประสบ เมื่อผู้ให้ข้อมูลคิดพิจารณารอบด้านจึงเกิดการตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ภายหลังจากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ผู้ให้ข้อมูลเกิดความรู้สึกหลายหลากต่อการจากไปของบุตร ได้แก่ ความรู้สึกเจ็บปวดเสียใจจากการสูญเสียบุตร ความอาลัยอาวรณ์ต่อบุตร ความรู้สึกผิดที่ไม่สามารถทำหน้าที่มารดาได้ดีเพียงพอ ความรู้สึกกังวลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของบุตร และความรู้สึกอยากให้นุตรเข้าใจ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลจำเป็นต้องจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นเพื่อให้ตนเองสามารถใช้ชีวิตต่อไปได้ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นโดยการใช้ความคิด เช่น การคิดหาเหตุผลปลอบใจตนเอง การทำกิจกรรมต่างๆ และการมีปัจจัยภายนอกเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถจัดการกับความรู้สึกของตนเองได้ และผู้ให้ข้อมูลเกิดการเรียนรู้บทเรียนชีวิตเหตุการณ์การยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมที่เกิดขึ้น เรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตอยู่กับปัจจุบัน

ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลประกอบ คือ นักสังคมสงเคราะห์ ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม จำนวน 2 ราย และได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ พบข้อมูลที่สนับสนุนผลการวิจัย ซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. สิ่งที่น่าสนใจนำไปสู่การตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

สิ่งที่น่าสนใจนำไปสู่การตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ในมุมมองของนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม คือ การรับรู้ว่าตนเองไม่มีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร อันเนื่องมาจากการประสบกับความลำบากทางการเงิน

“เป็นของแต่ละรายนะ ปัญหาหลักจริงๆ นะ สภาพเศรษฐกิจเป็นหลักนะ case ที่มีภาวะรากหญ้า คือ เป็นแบบกรรมกร หรือรับจ้างทั่วไป นั่นคือสิ่งที่เขามองเห็น คือ ขนาดค่านมยังไม่มี” L: 16

- ผู้ให้ข้อมูลประกอบคนที่ 1

การมีความเชื่อว่าการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมเป็นการมอบสิ่งที่ดีที่สุดให้แก่บุตร เป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่ทำให้มารดาตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

“เป็นแม่เป็นลูกกันต้องจากไปมันจะรู้สึกเยอะ แล้วยังเป็น case ที่ได้เลี้ยงดูกันมาในระยะเวลาหนึ่ง การตัดสินใจมันจะหนักหน่วงว่าอะไรคือจุดตัดทำให้เขาต้องตัดสินใจปล่อยให้ลูกเดินทางต่อไป ตัวเขาจะรู้ตัวว่าเขาต้องไปลำบากต่อ ก็ไม่ยอมให้ลูกไปลำบากด้วย แม่ที่เป็นพวกนี้นะเขาก็จะตัดสินใจยกเด็กให้” L: 39

- ผู้ให้ข้อมูลประกอบคนที่ 1

การได้รับความช่วยเหลือและข้อมูลจากแหล่งความช่วยเหลือ ผู้ให้ข้อมูลประกอบกล่าวว่า ในเบื้องต้นที่มารดาขอรับบริการจากมูลนิธิ ตนเองในฐานะนักสังคมสงเคราะห์จะชี้แจงข้อมูลบริการที่มูลนิธิมีให้ทั้งหมด เพื่อให้มารดาที่มีทางเลือกหลายหลากในการแก้ปัญหาที่ตนเองประสบ และท้ายที่สุดหากมารดาต้องการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ทางมูลนิธิก็จะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลประกอบ ต่อไปนี้

“มูลนิธิทำงานอะไร มีบริการอะไรบ้าง ก็จะแจ้งเลยว่ามีนมผง มีทุนการศึกษา case ในลักษณะที่เด็กอยู่กับบ้าน แต่อีกกรณีหนึ่งคือ มาด้วยความประสงค์คือฉันเลี้ยงลูกไม่ไหว เราจะแจ้งเขาว่ามีนมผงนะ เขาก็บอกไม่ต้องการ เขาจะฝากลูก แต่ประเด็นฝากเนี่ยมันจะมีฝากแบบชั่วคราว และเราก็จะบอกสุดท้ายคือถ้าหากพิจารณาอยู่บนฐานที่ว่าคุณไม่ไหวแล้วจริงๆ ที่นี่มีบริการ คือ หากครอบครัวบุญธรรมให้กับน้องได้ เราทำตามกฎหมายทุกอย่าง อันนั้นคือจุดที่เราจะบอกบริการเขา เพราะงั้น case ทุกรายก็จะถูกบอกว่ามีอะไรบ้าง เขาก็มีโอกาสได้รับทางเลือกเยอะขึ้น” L: 2

- ผู้ให้ข้อมูลประกอบคนที่ 1

2. ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายหลังจากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

ผู้ให้ข้อมูลประกอบกล่าวถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายหลังจากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมต่อมารดา คือ ความรู้สึกผิด

“ความรู้สึกผิด มันน้อยรายมากที่รู้สึกมั่นใจว่า ความรู้สึกมั่นใจมันเป็นส่วนหนึ่งของ
อารมณ์ตรงนั้นนะ แต่อารมณ์แรกๆ ที่สัมผัส case ส่วนใหญ่คือความรู้สึกผิด
เพราะว่ามันเป็นมาตรฐานสากลว่าแม่ต้องดูแลลูก แต่เขาผิดมาตรฐานนี้ เขาดูแลลูก
ตัวเองไม่ได้” L: 30

- ผู้ให้ข้อมูลประกอบคนที่ 1

“ความรู้สึกผิดที่ว่าตนเองที่ไม่ได้เป็นแม่ ที่เชื่อว่าน่าจะเป็นส่วนลึกในตัวเขาเนะ อย่าง
ในบาง case ก็รู้สึกว่าทำไมเขาถึงว่าเลี้ยงดูไม่ได้ ทำไมถึงทำหน้าที่ของความเป็นแม่
ไม่ได้ ทำไมถึงไม่มีความรับผิดชอบ เขาเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของฉัน ซึ่งทุกอย่างก็จะที่
กลับไปคิดว่าเขาทำผิดพลาด” L: 45

- ผู้ให้ข้อมูลประกอบคนที่ 2

ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับมารดา จากคำบอกเล่าของนักสังคมสงเคราะห์ คือ ความรู้สึกเจ็บปวด
เสียใจ

“เขาจะมีความเสียใจ ความรู้สึกเสียใจ ท่วมท้นที่เป็นความทุกข์ ช่วงที่จะเห็นก็คือช่วง
ที่เขาได้รู้ว่าลูก คือ ณ วันที่เขารู้แล้ว ตอนคุยที่ไม่ใช่วันจริงเนี่ยเขาก็มีความรู้สึกที่
เสียใจ แต่ก็มีเหตุผลผลว่า ทำไมเขาต้องทำแบบนี้ มันก็ยังเป็นความรู้สึกเศร้าๆ
ความรู้สึกที่เสียใจ แต่มันก็ยังไม่ได้เจอของจริงๆ ซึ่งเขาก็เสียใจ แล้วก็การปลดปล่อยก็
คือการร้องไห้ ซึ่งในภาวะนั้นยังอยู่ในขั้นตอนด้วยเหมือนกัน เขาก็มีความรู้สึกเสียใจ
ตั้งแต่วันที่เขาได้คุยกัน แล้วก็ไปกระบวนการเตรียม แล้วพอถึงวันนั้น วันจริงๆ ที่เขาต้อง
อำลาจากลูก อันนั้นก็จะเป็นการเห็นอารมณ์ท่วม เห็นที่เขามีความเศร้าเสียใจ มี
ความรู้สึกเสียใจอย่างยิ่ง” L: 3

- ผู้ให้ข้อมูลประกอบคนที่ 2

3. การจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลประกอบกล่าวถึง การจัดการกับความรู้สึกเสียใจของมารดา คือ การหลีกเลี่ยง ไม่มา
พบกับนักสังคมสงเคราะห์ ไม่มาเผชิญกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม แต่
มารดาก็ยังคงคิดถึง ห่วงใย อยากรู้ข่าวของบุตร แต่ก็ไม่อยากมาเผชิญกับความเจ็บปวด

“แล้วเขาก็มีความเป็นห่วงเป็นใยลูกอยู่ เขาก็ยกตัวอย่างให้ฟังว่าเมื่อครบรอบวัน
เกิดลูก เขาก็จะไปทำบุญให้ลูก แล้วก็ขอพรพระให้ลูกได้แข็งแรงได้เติบโต แต่เขาก็
เลือกที่จะไม่มาเจอหน้าเรา ซึ่งพี่ก็เชื่อว่าเป็นกลไกที่เขาจะเยียวยาตัวเองด้วย ก็

คือไม่มาเผชิญกับผู้ที่ข้องเกี่ยวกับเรื่องนั้น แต่ในใจเขาแล้วเขาก็ยังรู้สึกคิดถึง รู้สึกห่วงใย แล้วก็อยากรับรู้ข่าว แต่ก็ไม่อยากมาเผชิญกับความเจ็บปวด” L: 17

- ผู้ให้ข้อมูลประกอบคนที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลประกอบบอกว่า มารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ต้องการทราบข่าวของบุตร เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจแก่ตนเองว่าตนเองตัดสินใจไม่ผิดที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ตนเองได้เลือกสิ่งที่ถูกต้องให้แก่บุตร บุตรมีความเป็นอยู่ที่ดี

“พี่เชื่อว่าเขามีกระบวนการที่จะทำใจและตัดใจเหมือนกัน ในขณะที่บางคน เขาก็บอกว่า เพื่อจะให้รู้ว่าสิ่งที่เขาทำไปไม่ได้ผิดพลาดนะ แล้วลูกก็ไม่ได้อันตราย เขาก็จะมาถามข่าวคราว อยากรู้ข่าวคราว เหมือนกับว่าการที่เขาเชื่อว่าสิ่งที่เขาได้ไว้วางใจ ได้มอบหมายให้กับมูลนิธิเนี่ย เขาตัดสินใจไม่ผิด แล้วลูกเขาก็ปลอดภัย อย่างน้อยๆ ก็จะทำให้เขารู้สึกสบายใจในระดับหนึ่ง ว่าไม่ได้ทำให้ลูกต้องตก ระกำลำบากการจากตัดสินใจของเขา ความรู้สึกห่วงหา ความรู้สึกที่ห่วงใย พี่ว่าเขายังมีอยู่ไม่ว่าลูกจะจากไปนานแค่ไหนอย่างไร เคื่อก็คจะมีจุดนี้อย่างเต็มเปี่ยมไม่ว่าจะผ่านไปกี่ปี ปีแล้วปีเล่าก็ปี เขาก็จะมียังจุดนี้อยู่ เพียงแต่ว่าถ้าเขาได้รับรู้ว่าอยู่ดีนะ ได้ข่าวคราว ได้รับข่าวคราวของเด็กบ้าง มันก็จะไปปลบล้างไ้ ความรู้สึกที่เขาผิดนะ ที่เขาได้ยกให้ หรือ การตัดสินใจครั้งนั้นของเขา เหมือน recheck ว่าการตัดสินใจของเขาโอเคหรือเปล่า” L: 21

- ผู้ให้ข้อมูลประกอบคนที่ 2

นอกจากความต้องการทราบข่าวคราวของบุตรแล้ว มารดายังมีความรู้สึกรักและคิดถึงบุตร ถึงแม้ว่ามารดาจะทราบว่าบุตรมีความเป็นอยู่สุขสบายดี แต่ความรู้สึกคิดถึง ห่วงใยก็ยังคงมีอยู่เสมอในจิตใจของมารดา

“ถ้าเราติดต่อถามข่าวคราวให้เขาได้ เขาก็ไม่ต้องอยู่ในความสงสัย ว่า เอ๊ะ มันอยู่ดีจริงรึเปล่า มันก็จะทำให้เขาไม่ต้องหวนกลับไปเหมือนทำร้ายตนเอง เพราะว่าถ้าเขาตัดสินใจแล้วลูกอยู่ดี เขาก็จะไม่ลงโทษตนเองว่าเขาทำผิดไปรีเปล่า ถ้าสิ่งที่เขาได้เห็นว่าลูกไปอยู่ด้วยดีเขาก็จะรู้สึกว่าครั้งนั้นเขาตัดสินใจไม่พลาด แต่เป็นคนละส่วนกับความรู้สึกรักและคิดถึง รักและคิดถึงมีอยู่ไม่ว่าลูกจะอายุเท่าไรก็ตาม ต่อให้ลูกจะเป็นหนุ่ม ต่อให้อะไรก็ตาม เขาก็ยังรู้สึกรัก เพียงแต่ว่าสิ่งที่เขาได้รู้ได้เห็นว่าลูกปลอดภัย มีชีวิตที่ดีมีความสุข ความ

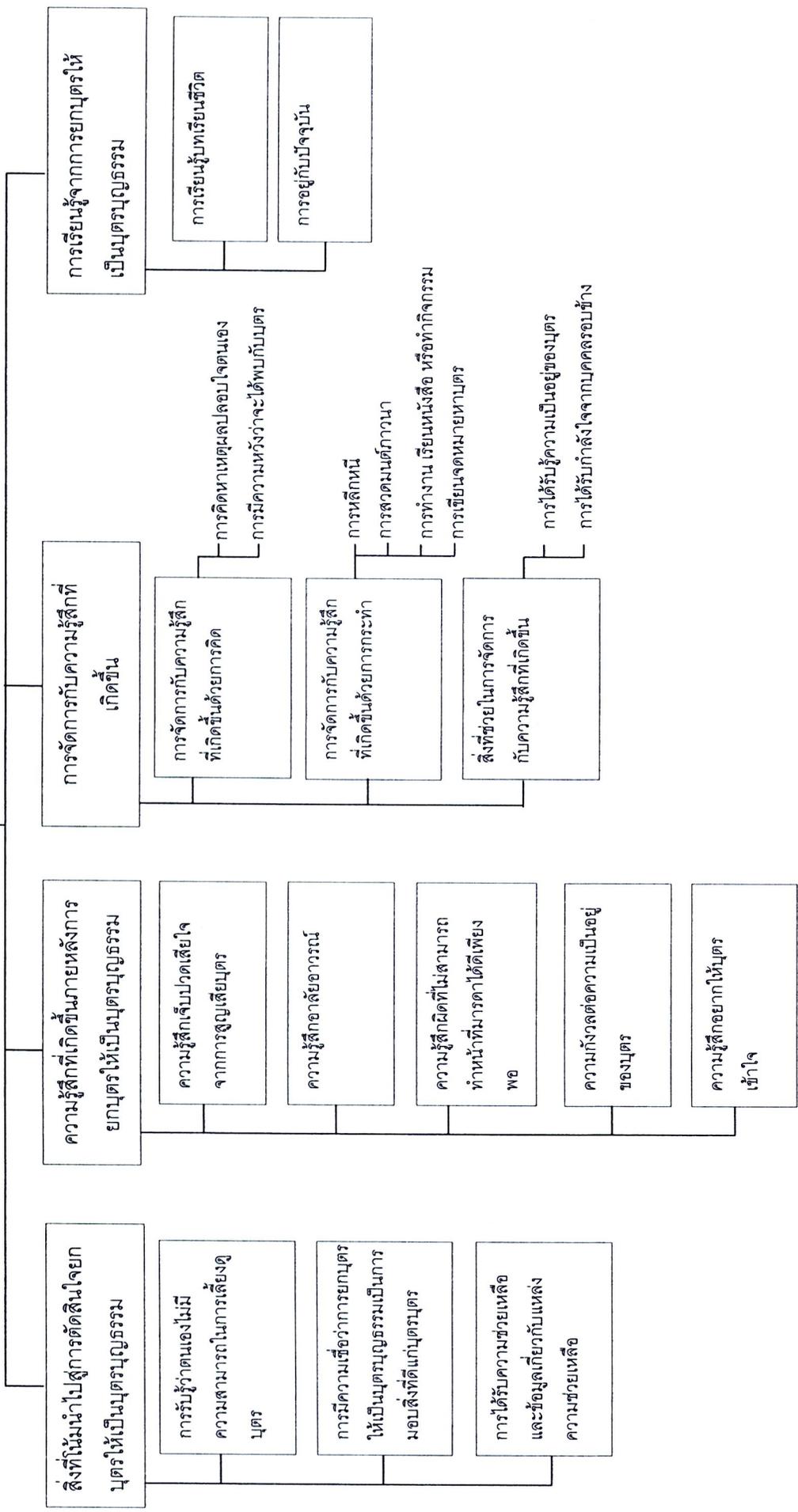
เจริญก้าวหน้า ตัวนั้นมันจะไปตอบข้อที่ตัดสินใจว่าเขายอมบให้ แต่แม้ว่าจะรู้ว่าลูกได้ดียังไง ความรู้สึกรักและความรู้สึกคิดถึงก็ยังคงอยู่ ความรู้สึกเสียตาย ความรู้สึกว่าเขาเสียตาย ความรู้สึกทำไมเราถึงไม่ได้เลี้ยงเขา ถ้าเกิดเขาคิดถึง มันก็ขึ้นอยู่กับบางคนเขาแข็งแแกร่ง เขามีประสบการณ์ชีวิตมา เขาก็ต้องตัดใจได้ละ เขาก็อยู่กันดีละ แต่เขาก็ยังอดห่วงไม่ได้” L: 35

- ผู้ให้ข้อมูลประกอบคนที่ 2

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลประกอบ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลประกอบ มีความสอดคล้องและสนับสนุนผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ทั้งนี้ประเด็นหลักทั้งหมดในงานวิจัยเรื่องประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม เริ่มจากสิ่งที่โน้มนำไปสู่การตัดสินใจยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายหลังจากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม การจัดการกับความทุกข์ที่เกิดขึ้น และการเรียนรู้จากการยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม สามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 1 แสดงถึงประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

ประสบการณ์ทางจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม

แผนภาพที่ 1

ประสบการณ์ด้านจิตใจของมารดาที่ยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรม